

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 30

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΕΩΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ «ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ», ΤΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

Ζ'

16. Τρία τινά, λέγει ὁ Κ λ ή μ η ς, τὰ εἰσάγοντα ἡμᾶς εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀληθινὴν: «*Ἡ πίστις εἰσάξει, ἡ πεῖρα διδάξει, ἡ Γραφή παιδαγωγήσει. «Δεῦτε, ὦ τέκνα», λέγουσα· «ἀκούσατέ μου, φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς». Ἔτα, ὡς ἤδη πεπιστευκόσι, συντόμως ἐπιλέγει· «Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθᾶς»; Ἡμεῖς ἐσμεν, φήσομεν, οἱ τὰγαθοῦ προσκυνηταί, οἱ τῶν ἀγαθῶν ζηλωταί. Ἀκούσατε οὖν οἱ «μακράν», ἀκούσατε οἱ «ἐγγύς»· οὐκ ἀπεκρόβη τινὰς ὁ Λόγος· φῶς ἐστὶ κοινόν, ἐπιλάμπει «πᾶσιν ἀνθρώποις»· οὐδεὶς Κιμμέριος ἐν Λόγῳ. Σπεύσωμεν εἰς σωτηρίαν, ἐπὶ τὴν παλιγγενεσίαν, εἰς μίαν ἀγάπην συναχθῆναι οἱ πολλοί, κατὰ τὴν τῆς μοναδικῆς οὐσίας ἔνωσιν· σπεύσωμεν ἀγαθοεργούμενοι ἀναλόγως ἐνότητα διώκωμεν, τὴν ἀγαθὴν ἐκζητοῦντες μονάδα. Ἡ δὲ ἐκ πολλῶν ἔνωσις, ἐκ πολυφωνίας καὶ διασπορᾶς ἁρμονίαν λαβοῦσα θεϊκὴν, μία γίνεται συμφωνία, ἐνὶ χορευτῇ καὶ διδασκάλῳ τῷ Λόγῳ ἐπομένη, ἐπ' αὐτὴν*

τὴν ἀλήθειαν ἀναπανομένη, «Ἀββᾶ» λέγουσα, «ὁ πατήρ» ταύτην ὁ Θεὸς τὴν φωνὴν τὴν ἀληθινὴν ἀσπάζεται παρὰ τῶν αὐτοῦ παιδῶν πρῶτην καρπούμενος» (Κλήμ. Προτρ. 8,200 B/C).

Ὁμολογουμένως, ὁ θεὸς καὶ σοφώτατος Πατήρ τῆς Ἐκκλησίας, Κ λ ή μ η ς ὁ Ἀλεξανδρεὺς, δι' ὅσων περὶ «ἀνθρώπου» διέλαβεν, ἐμφανίζεται πράγματι οὐρανοβατῶν καὶ εἰς αἰθερίους σφαίρας περιπατῶν. Ἔχει πλήρως ὁ ἴδιος ἐμποτισθῆ καὶ καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ «θεοῦ ἔρωτος», οὐ τοῦ Πλατωνικοῦ, ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ: «ὁ γέ τοι οὐράνιος καὶ θεὸς ὄντως ἔρως, ταύτη προσγίνεται τοῖς ἀνθρώποις, ὅτ' ἂν ἐν αὐτῇ που τῇ ψυχῇ τὸ ὄντως καλόν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ Λόγου ἀναζωπυρούμενον, ἐκλάμπειν δυνήθῃ» (Κλήμ. Προτρ. 8,236D). «*Θεοείκελα τοῦ Λόγου ἀγάλματα*»,

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΕΙΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΝ (31.10.1970 — 6.11.1970)*

11. Εἰς ταῦτα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπήνησεν ἐπίσημ; ἀγγλιστί ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Ἱερόραχοι,
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Μεταφέροντες τὸν θεομὸν ἐν Κυρίῳ χαριετισμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἰδιαιτέρως δὲ πάντων τῶν μελῶν τῆς Ἱεράς ἡμῶν Συνόδου, μετ' ἀπόφασιν τῆς ὁποίας ἀνελάβομεν τὴν ἱεράν ταύτην ὁδοιπορίαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Αἰθιοπίας, μετὰ βαθείας συγκινήσεως ἠκούσαμεν πάντες ὅσα μετὰ τόσης ἀγάπης καὶ χάριτος εἶπατε διὰ τὴν ἡμετέραν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 545 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28 τεύχους τῆς 15 Νοεμβρίου 1970.

Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν παρούσαν ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὴν ἐμὴν ἐλαχιστότητα προσωπικῶς. Ἀλλὰ τὴν συγκίνησιν πάντων ἡμῶν ταύτην καθιστοῦν ἔτι βαθυτέρα τὰ ὅσα παρ' ὑμῖν βλέπομεν, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ τῶν Σαμαρειτῶν: οὐκέτι διὰ τὴν λαλίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διηγοῦντο εἰς ἡμᾶς περὶ τῆς μεγάλης πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἀγάπης τῶν ἀδελφῶν Αἰθιοπῶν, καὶ ἰδίως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν Ἡγετῶν, πιστεύομεν. «Αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἶδαμεν» (Ἰω. δ', 42).

Ἀλλὰ τὰ ὅσα ἀκούομεν καὶ βλέπομεν παρ' ὑμῶν δὲν εἶναι πλέον τῶν αἰσθητηρίων τοῦ σώματος ἡμῶν ὁργάνων ἐντυπώσεις, ἀλλ' ἔντονος τοῦ Πνεύματος πρὸς τὴν καρδίαν ἡμῶν ἐπιταγή, ἵνα διανοιγομένη αὕτη ἔτι μᾶλλον περιβάλλῃ Ὑμᾶς δι' ἔτι πλουσιωτέρας καὶ θερμοτέρας ἀγάπης· ἀγάπης εἰλικρινοῦς, ἀν-

θεωρεῖ τοὺς ἀνθρώπους ὁ Κλήμης (Αὐτόθι 8,244Α). Τὰ πάντα ἐγένοντο διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι «τὰ πάντα τοῦ Θεοῦ καὶ κοινὰ ἀμφοῖν τοῖν φίλοι» τὰ πάντα, τοῦ Θεοῦ καὶ ἄνθρωπου» (8,245Α).

18. Δι' ὅσων ἐξεθέσαμεν, ἐπιλέξαντες ἐκ τοῦ «Προτρεπτικοῦ Λόγου πρὸς Ἕλληνας» τοῦ σοφοῦ Κλήμεντος, ραμφίσαντες τὰ ἄριστα περὶ ἀνθρώπου, κατεφάνη πῶς ὁ τῶν δύο περιοχῶν — τῆς Κλασσικῆς, τῆς καὶ προχριστιανικῆς, καὶ τῆς Χριστιανικῆς σοφίας καὶ μεγαλοουργίας — τέλειος γνώστης ἀντελήφθη τὸ «ἀνθρωπιστικὸν Ἰδεῶδες» κατὰ τὴν τοῦ θείου Λόγου Διδαχὴν, καὶ πῶς αἱ τῶν σοφῶν Ἑλλήνων θεωρίαι καὶ γινώμαι περὶ «ἄνθρωπου» καὶ γενικώτερον τὸ «ἀνθρωπιστικὸν Ἰδεῶδες» τούτων ἐφάπτεται ἔστιν ὅτε τοῦ «χριστιανικοῦ ἀνθρωπιστικοῦ Ἰδεώδους».

Ἄλλ' ὁ Κλήμης ἐξαρτᾷ τὴν τελείωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἀληθοῦς Θεογνωσίας καὶ ἐκ τῆς Πίστεως εἰς τὸν θεῖον Λόγον καὶ τὴν Διδαχὴν Του. Ὁ θεῖος Νόμος καὶ τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα εἶναι συνακόλουθα καὶ συνεπόμενα τῆς ζωῆς Πίστεως καὶ τῆς ἀληθοῦς Θεογνωσίας.

Κατακλείω μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους τοῦ Κλήμεντος:

«Συγκεκρότηται κρηπίς ἀληθείας, ὧ παῖδες ὑμεῖς, ὑμῖν αὐτοῖς, ἀγίου Νεῶ μεγάλου Θεοῦ θεμέλιος γνώσεως ἀδόξαγῆς, προτροπὴ καλή, δι' ὑπακοῆς εὐλόγου ζωῆς αἰδῖος ὄρεξις, νοεῶ καταβληθεῖσα χωρίῳ» (8,245Β), «Θεοφιλής δὲ ὁ ἄνθρωπος τῷ Θεῷ· καὶ γὰρ οὗν φίλος, μεσιτεύοντος τοῦ Λόγου· γίνεται δὴ οὗν τὰ πάντα τοῦ ἄνθρωπου» (Κλήμ. Προτρ. 8,244/245).

(Τέλος)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ποκρίτου, ἀνυστεροβόλου, ἀγάπης Χριστοῦ. Ἀδελφοί ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοί ἐπαναλαμβάνοντες τὰς λέξεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς του Κορωθίους, διαβεβαιώμεν καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένου καὶ ἐνόπιον πάντων ὑμῶν, τῶν σεβασμίων πνευματικῶν ταγῶν τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας: «ἡ καρδιά ἡμῶν πεπλάτνται» (Β' Κορ. στ', 11). «Ἡ μᾶλλον δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ διακρίνωμεν μεταξύ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, ἀλλ' ἤδη αἰσθανόμεθα ὅπως καὶ οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες, ὅτι κατέστη «ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία» (Πράξ. δ', 32).

Θὰ μᾶς ἐπιτρέψητε, ἄγιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἀφοῦ αἰσθανόμεθα τόσον ἠνωμένοι μεθ' ὑμῶν πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς, ὅπως ἐξομολογηθῶμεν εἰς ὑμᾶς, ὅτι ἐρχόμενοι ἐνταῦθα καὶ ἐγκαθιστάμενοι εἰς τὰς ὑμετέρας ἀγκάλας, δὲν αἰσθανόμεθα ὡς «ξένοι καὶ πάροικοι», ἀλλ' ὡς «συμπολίται» ὑμῶν καὶ «οἰκεῖοι» (Ἐφ. β', 19) τοῦ ὄν ἀπὸ κοινοῦ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λατρεύομεν Σωτῆρος Θεοῦ. Τοῦτο δὲ οὐκ ἀπεικόντως, διότι ἔχομεν τόσα κοινὰ ὄχι μόνον ὡς Ἐθνη, ἀλλὰ καὶ ὡς Ἐκκλησίαι.

Πρῶτον μὲν τὴν ἀρχαιότητα. Ἡμεῖς μὲν ἔχομεν τὴν εὐλογίαν, ὅπως ἀναγόμεθα εἰς τὰς ἱεραποστολικὰς προσπάθειαις τοῦ μεγάλου τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου. Ἀλλὰ καὶ Ὑμεῖς ἔχετε ἀποστολικὴν καταγωγήν, διότι τὸ σπέρμα τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον ἐφύτευσεν εἰς τὴν εὐλογημένην ταύτην γῆν ὁ δοῦλος Κανδάκης τῆς Βασιλείσης Αἰθιοπῶν, ὁ ὢν ἐπὶ πάσης τῆς Γάζης αὐτῆς καὶ ἐστερέωσε τὸ κήρυγμα τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Ἐδαγγελιστοῦ Ματθαίου, συμφώνως πρὸς ὅσα γράφει ὁ Ἱστορικὸς Σωκράτης, μεταγενεστέρως δέ, ὁ Ἕλλην ἅγιος καὶ ἰσαπόστολος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀξώμης καὶ πάσης Αἰθιοπίας Φρουμέντιος, ὁ Φωτιστὴς Αἰθιοπῶν, καὶ ὁ ἄλλος Ἕλλην συνεργὸς του ἁγίου φιλόσοφος Αἰδέσιος, μὲ τὴν συνεργασίαν τῶν ἐνδόξων Αἰθιοπῶν Βασιλέων καὶ Ἱσαποστόλων Ἀσμπέχα καὶ Ἀβρέχα, καθ' ἡμᾶς Ἀἰζανᾶ καὶ Βαζανᾶ, ἐβοήθησαν, ἵνα ἀναβάλῃ καὶ ἀπὸ τότε νὰ καρποφορῇ οὐρανίους καρποὺς πλουτίζοντας τὴν θεῖαν ἀποθήκην.

Δεύτερον, ἔχομεν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν αὐτὴν ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν καὶ ζωὴν, (περὶ τῶν ὁποίων ὁμοῦς θὰ μᾶς ἐπιτρέψητε, ὅπως ἀσχοληθῶμεν εἰς ἄλλην ἐκκαιρίαν).

Τρίτον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ παρ' ὑμῶν, ὅπως καὶ παρ' ἡμῶν, εἶναι ἡ ἐπίσημος θρησκεία τοῦ Κράτους. Αἱ βαθεῖαι παρὰ τῆ ψυχῆ τοῦ λαοῦ ρίζαι τῆς χριστιανικῆς πίστεως καθιστοῦν τὴν Ἐκκλησίαν ἀναπόσπαστον τμήμα τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους ἢ μᾶλλον τὴν ψυχὴν, τὴν ἀναπνοὴν τῆς ζωῆς του. Τὸ ἔθνος, καὶ τὸ ἰδικόν μας καὶ τὸ ἰδικόν σας, ἄνευ τῆς Ἐκκλησίας του, ἄνευ τῆς πίστεώς του, θὰ εἶναι ἄψυχον, νεκρόν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ καθιέρωσις τῆς Ἐκκλησίας ὡς τῆς ἐπίσημου θρησκείας τοῦ Κράτους, παρ' ὑμῶν καὶ ἡμῶν, δὲν ὑπαγορεύεται ὑπὸ τῆς πολιτικῆς σκοπιμότητος, ἀλλ' ἀνταποκρίνεται εἰς πνευματικὴν του ἀνάγ-

κην, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ τρόπου τούτου προσπαθεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ.

Τέτατον, οἱ ἀγῶνες πρὸς διατήρησιν τῆς καθαρότητος ἐν τῇ ἀποστολικῇ παραδόσει καὶ διδασκαλίᾳ, πηγάζοντες παρ' ἀμφοτέραις ταῖς Ἐκκλησίαις ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς ἐθνήτης, τὴν ὁποίαν ἐπιθέτει ἐπὶ τῶν ὤμων ἐκατέρας ἢ πολλὰ ἀρχαιότης των, ὁμοιάζον καταπληκτικῶς μεταξύ των. Ἀρκεῖ νὰ ἐπενθυμίσω χαρακτηριστικῶς τοὺς ἀγῶνας πρὸς διατήρησιν τῆς ἐναντι τῆς παπωσύνης αὐτοτελείας. Τὸ 1441 ἐκπροσώποι ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν ἠγωνίζοντο πρὸς τούτο ἐν τῇ περιφήμῳ Συνόδῳ τῆς Φλωρεντίας. Ἐπιβληθεῖσαν πρὸς στιγμὴν τὴν ὑποταγὴν ταύτην βία, παρ' ἡμῶν μὲν τότε, κατὰ τὸ 1441, παρ' ὑμῶν δὲ ἀργότερον, κατὰ τὸν 15' αἰῶνα, ὁ Λαὸς τὴν ἀπέρριψε, διατηρήσας ἀνόθευτον μὲν τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεώς μας, ἀδούλωτον δὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν πολίτευμα. Τὸ μόνον παρὰ τῆς Ρώμης εἰς βάρος ἀμφοτέρων τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν ἐπιτευχθέν ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ δημιουργία τῆς ἀπαραδέκτου καὶ ἐπούλου Οὐνίας, ἢ ὁποία, ἐφ' ὅσον θὰ διατηρηθῆται, θὰ ἀποτελῇ τὴν μόνιμον ἀκανθὰν, ἢ ὁποία θὰ ἐμποδίσῃ συνεχῶς τὴν μετὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐκ μέρους ἡμῶν δημιουργίαν ἁρμονικῶν καὶ ἀδελφικῶν σχέσεων καὶ θὰ δηλητηριάξῃ αὐτὰς ἐπικινδύνως.

Ἀρνούμενος εἰς αὐτὰ καὶ μόνον τὰ κοινὰ μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν χαρακτηριστικὰ, δὲν ἐπεκτείνομαι περισσότερον, ἵνα μὴ τὴν ἀθηναϊκὴν γλαῦκα μετακομίσω εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ χαριτόβουτον ὑμῶν χώραν. Δὲν δύναμαι ὁμοῦς νὰ μὴ κατακλείσω τὴν σύντομον αὐτὴν προσφώνησιν, χωρὶς νὰ μὴ ἐπαναλάβω τὸ πασίγνωστον ὅτι δηλαδὴ οἱ ἐπὶ δεκαπέντε αἰῶνας, ἤδη ἀπὸ τῶν Ἁγίων Φρουμέντιου καὶ Αἰδέσιου, διατηρούμενοι μετὰ τῶν δύο παναρχαίων Ἐκκλησιῶν δεσμοί, κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας, ἦτοι ἀπὸ τῆς ἀνόδου τῆς Α.Α.Μ. τοῦ νῦν ἀνάσσοντος αὐτοκράτορος Χάιλε Σελάσιε τοῦ Α' εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον, καὶ κυρίως ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Αἰθιοπίας εἰς Αὐτοκέφαλον, οἱ δεσμοὶ λέγω οὗτοι ἐνισχύονται σημαντικώτατα.

Ἐν προκειμένῳ εἶμεθα εὐτυχεῖς καὶ τὸ θεωροῦμεν ὡς εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τῶν πενιχρῶν μέσων, τὰ ὁποία ἐπὶ τοῦ παρόντος διαθέτομεν καὶ τὰ ὁποία καθίστανται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀφθονώτερα, δυνάμεθα νὰ διευκολύνωμεν ὑμετέροισ ἐκπροσώπους εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν περὶ τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην γνώσεών των. Θὰ παρακαλέσωμεν δ' ὅπως, ἐὰν μέχρι τοῦδε ἔχον σημασιωδῆ παραλείψεις ἐκ μέρους ἡμῶν ἐναντι τῶν ὑμετέρων ἐκπροσώπων, (ὡς εἶναι καὶ ὁ μεταφράζων τοὺς λόγους τούτους), νὰ μᾶς συγχωρήσῃτε ὅπως θὰ ἔχητε διαπιστώσει, δὲν ὀφείλονται αὐταὶ εἰς ἔλλειψιν ἀγάπης πρὸς ὑμᾶς ἢ τιμῆς. Ἐν τῷ μέλλοντι, θὰ προσπαθήσωμεν αἱ τοιαῦτα παραλείψεις νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτεροι.

«Πάτερ Εἰρήνης» (Abba Salama), ἃς ἀνταλλάξωμεν τὸν «ἀσπασμὸν τῆς εἰρήνης» καὶ «ἡ εἰρήνη

τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν» (Φιλ. δ', 7), ἃς εἶναι τὸ δῶρον καὶ ἡ εὐλογία, τὴν ὁποίαν θὰ συνεχίσουν εἰς τοὺς αἰῶνας νὰ προσφέρουν αἱ ἡμέτεροι Ἐκκλησίαι ὄχι μόνον ἑκατέρα εἰς τὸ ποιμνίον τῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον.

Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ἀναγνώσεως τοῦ λόγου τοῦ Μακαριώτατου παρατηροῦντες τοὺς συνηγμένους Αἰθίοπας ἐβλέπομεν νὰ ζωγραφίζεται εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν χαρὰ καὶ ἱκανοποιήσεις, ἡ ὁποία ὁλονὲν καὶ ἠῤῥαξε. Τὰς τελευταίας δὲ λέξεις του ἐκάλυψαν ἐνθουσιώδεις ἰδιότυποι ἰαχαὶ καὶ ἀλαλαγμοί.

Εἶτα ἐψάλη ἡ φήμη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Αἰθιοπίας ἑλληνιστί. Μετὰ δὲ τοῦτο, ὁ χορὸς τῶν Αἰθίοπων ἱεροψαλτῶν ἐψαλεν αἰθιοπιστί ἰδιότυπον πολυχρονισμὸν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς συνοδείας του, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγαρχητοῦσαν αὐτόν, «εὐλογημένον» ὡς «ἐρχόμενον ἐν ὀνόματι Κυρίου» καὶ ἠὺχαρίστου αὐτόν διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ Αἰθιοπικὸν Ἔθνος καὶ τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ Πατριάρχου Θεόφιλος ἠλόγησε τὸν λαὸν του, ἐπειπὼν μυστικῆν τινα εὐχὴν καὶ προπορευομένων τῶν δύο Μακαριώτατων Προκαθημένων ἐξῆλθον πάντες ἐκ τοῦ Ναοῦ ὑπὸ τὰς αὐτὰς καὶ πάλιν ἐνθουσιώδεις ἰδιότυπους ἰαχὰς τῶν συγκεντρωμένων εὐσεβῶν Αἰθίοπων.

12. Ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίται ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πρό τινων ἐτῶν ἀποθανόντος υἱοῦ τοῦ Χάιλε Σελάσιε τοῦ Α', πρίγκηπος Μακχόνεν, Δουκὸς τοῦ Χάρραρ. Καθ' ἃ ἔλεγον οἱ Αἰθίοπες κληρικοί, εἰς τὰ ἀνάκτορα αὐτὰ φιλοξενοῦνται ἀρχηγοὶ Κρατῶν ἢ ἄλλοι ἐπίσημοι ξένοι, τῶν ὁποίων ἡ εἰς Αἰθιοπίαν παρουσία θεωρεῖται σπουδαῖον γεγονός καὶ ἡ φιλοξενία αὐτῶν ἐπισημοτάτη.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος, μεθ' ὅλων τῶν συνοδῶν του, ἔχων ὡς ξεναγὸν τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Γκόρε κ. Κύριλλον ἐπεσκέφθη τρεῖς μνημειακοὺς Αἰθιοπικοὺς Ναοὺς: τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸ Μακσωλεῖον τοῦ Μενελίκ τοῦ II, ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ ὁποίου εἶναι τεθαμμένοι οἱ συγγενεῖς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου καὶ τὰ τέκνα τοῦ νῦν βασιλεύοντος αὐτοκράτορος Χάιλε Σελάσιε Α', καὶ τὸν τῆς Παναγίας. Καὶ εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοὺς Ναοὺς, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὑπεδέχθησαν μετ' ἑμῶν, ἐπιφύλασσομένης μόνον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὸν Πατριάρχου των. Εἰς ἱερεὺς ἐκράτει πολῦτιμον χρυσοῦν Εὐαγγέλιον, ἐνῶ πλῆθος ἱερέων καὶ διακόνων, φέροντες λαμπάδας καὶ ἐξαπτέρυγα (τὸν Αἰθιοπικὸν Σταυρὸν) ἐψαλλον τὸν περὶ οὗ εἶπομεν ἀνωτέρω πολυχρονισμὸν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις αὐτὰς μᾶς ἐπεισαν ἤδη, ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Αἰθιοπικοῦ λαοῦ δὲν θέλει νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ τις μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων.

13. Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀξώμης κ. Μεθόδιος παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου δεῖπνον εἰς τὸ περικαλλὲς μητροπολιτικὸν μέγαρον τῆς Ἑλληνικῆς Μητροπόλεως, κτίσμα τοῦ αἰοιδίμου Μητροπολίτου Ἀξώμης κυροῦ Νικολάου. Εἰς αὐτὸ παρεκάθησαν, πλὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχου τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπος Χαρράρ κ. Θεόφιλος, οἱ ἐξοχώτατοι ὑπουργοὶ κ.κ. Τσεχαφι Ταεζάζ Τάφρα Γουόρκ, ὑπουργὸς τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς, Ἀκαλὲ Γουόρκ Χάπτε Γουόλντ, ὑπουργὸς Δικαιοσύνης, Νεμπουρέντ Δημητρὸς Γκεμπρεμαριάμ, ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μετ' βαθμὸν Ὑπουργοῦ, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανὸς, Καστορίας κ. Δωρόθεος, οἱ Σεβ. Αἰθίοπες Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπίσκοποι Λεκέμπτ κ. Ἰακώβ, Ἀρούσι κ. Λουκάς, Γκόρε κ. Κύριλλος, Χαρράρ κ. Ἀβραάμ, οἱ ἐξοχώτατος πρεσβευτὰς τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Κοῦμπος καὶ τῆς Ἡνωμένης Ἀραβικῆς Δημοκρατίας κ. Σίρι Ἐσματ, ὁ ἐλλογιμώτατος Κοσμήτωρ τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Ἀδδῖς Ἀμπέμπα ἀρχιμανδρίτης κ. Β. Σαμουήλ, ὁ ἀντικοσμήτωρ αἰδεσιμολογιώτατος Μίρε Σελάσιε, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος κ. Ν. Γεωργακῆς, ὁ Πρόεδρος τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος κ. Γ. Τουρτσενίνωφ, ὁ ἐξαίρετος Ἑλλην Γραμματεὺς τῆς Κοινότητος κ. Ἄλ. Γανωτάκης, ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιμ. Χάπτε Μάριμα Βορκενέχ, Διευθυντῆς τῶν Διεκκλησιαστικῶν Σχέσεων τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξώμης ἀρχιμ. Θεόκλητος Λέτσος καὶ μέγας ἀριθμὸς ἄλλων ἐπιπέτων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας.

14. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεῖπνου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀξώμης κ. Μεθόδιος, προσφωνῶν τοὺς ἐπισήμους ξένους του, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμε,
Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε τοῦ Χάρραρ κ. Θεόφιλε,
Ἐξοχώτατοι κύριοι Ὑπουργοὶ καὶ Πρεσβευτὰι,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἱεράρχαι,
Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε,
Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Μὲ τὴν καρδίαν γεμάτην χαρὰν ὑπεδέχθη σήμερον τὸ πρωτὶ Ὑμᾶς εἰς τὸ ἀεροδρόμιον, ἐρχομένους προσκλήσει τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος τοῦ λαοφιλοῦς Αὐτοκράτορος ἡμῶν Χάιλε Σελάσιε τοῦ Α', διὰ νὰ λάβετε μέρος εἰς τὴν πανηγυρικὴν τελετὴν τῆς 40ῆς ἐπετείου τῆς στέψεως αὐτοῦ. Καὶ εἶμαι βέβαιος, Μακαριώτατε, ὅτι μετ' περισσοτέραν χαρὰν οἱ ἀδελφοί μας Αἰθίοπες ὑποδέχονται Ὑμᾶς καὶ τὴν σεβασμίαν συνοδείαν Σας.

Ἡ Ἐπίσκεψίς Σας εἰς Αἰθιοπίαν, Μακαριώτατε, ἔχει ἐπίσημον χαρακτήρα. Διότι ἡ Α.Α.Μ. ὁ αὐτοκράτωρ Χάϊλε Σελάσιε ὁ Α' σᾶς προσεκάλεσε νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸν Αἰθιοπικὸν ὀρθόδοξον ἀδελφὸν λαὸν καὶ τὴν ἡγεσίαν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, Μακαριώτατατε, τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν κατέχετε, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀκόμη δέ, ἂν λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα κοσμοῦσι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τότε θὰ ἀντικληθῆ τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἐπίσκεψίς Σας εἰς Αἰθιοπίαν.

Ὅλοι μας γνωρίζομεν πόσον Σεῖς, καὶ ἡ Σεβασμία ἀκολουθία Σας, εἰσθε ἀπασχολημένος μὲ σοβαρὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ὑποβάλλεσθε εἰς θυσίαν διὰ νὰ ἔλθετε νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸ ποιμνιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀξώμης, νὰ τὸ ἐπισχύσητε, νὰ τὸ στερεώσητε, καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ καταστήσητε τοὺς δεσμούς του μὲ τὴν Αἰθιοπίαν στερεωτέρους καί, εἰ θανατόν, αἰώνιους.

Γνωρίζετε, Μακαριώτατε, ὅτι ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἀδελφὴ ἢ μᾶλλον, καλλίτερον, τέκνον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Γνωρίζετε ἀκόμη, Μακαριώτατε, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι, τὰς ὁποίας Σεῖς περιβάλλετε μὲ τόσῃ στοργῇ, αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς, ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, πολιτικῶς δὲ ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν, ὅγλ. ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ εὐθύνη μας εἶναι πολὺ μεγάλη. Καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς ἰδικούς μας ὤμους ἔχει τοποθετηθῆ ἡ εὐθύνη τῆς ἐπανασυνδέσεως τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν.

Νομίζω, ὅτι οὐχὶ τυχαίως ἡ Θεία Πρόνοια ἔφερε τὰ βήματά Σας εἰς Αἰθιοπίαν.

Καὶ οὐχὶ ἐπίσης τυχαίως εὐρέθησαν κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν Σας αὐτὴν παρὰ τὸ πλευρόν Σας, οἱ Αἰθίοπες Ἐπίσκοποι, διότι ἔχον καὶ αὐτοὶ τὰ ἐνδόμυχά των αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα τοὺς ὀδηγοῦν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ μία ὑποσυνείδητος κατεῦθυνσις, τόσον ἐκείνων ὅσον καὶ ἡμῶν, μᾶς ὀδηγεῖ εἰς κοινὸν σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης τόσον περιτρώως διεπίστωσε σήμερον τὸ πρῶν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἐκεῖνη, ἡ ὁποία δύναιται εὐκόλως νὰ ἐνωθῆ μὲ τὰς ἐλάχιστους Ὁρθόδοξους Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας.

Ἀλλά, Μακαριώτατε, ἡ σοφία Σας, ἡ πείρᾳ Σας, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα προσόντα, τὰ ὁποῖα ἔχετε ἀποκτήσει κατὰ τὴν μακρὰν καὶ ἀγωνιώδη κληρικὴν ζωὴν Σας, θὰ Σᾶς ἔχον ἀσφαλῶς πείσει, ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν ἀντικειμενικὸν μας σκοπὸν χρειάζομεθα στρατηγικὴν, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες οἱ τόσον πολλὰ

κατορθώνοντες δὲν διαθέτομεν, διότι εἴμεθα χωρισμένοι, διεσπασμένοι.

Διὰ τοῦτο δὲν κατορθώνομεν νὰ ἐπιτυγχάνωμεν, ὅτι εἶναι προωρισμένον εἰς τὴν φυλὴν μας νὰ ἐπιτύχωμεν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, πιστεύω, ὅτι μόνον μὲ τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὅγλ. μὲ τὴν συμπαράστασιν τῆς μητροπόλεως, τῆς μητρὸς πατρίδος, θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν προορισμὸν μας σήμερον.

Ἐὰν συνεχίσωμεν νὰ τονίζωμεν τὰ ἐπὶ μέρος καὶ νὰ μὴ βλέπομεν, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος σήμερον δὲν εἶναι ὁ νεοσσὸς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, οὔτε τὸ πληγωμένον σῶμα τῶν μέσων τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος μας, ἀλλὰ εἶναι ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἔχει γιγαντωθῆ ἔθνικῶς, οικονομικῶς, ἰδεολογικῶς, ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, δὲν θὰ δυνηθῶμεν οὔτε τώρα νὰ ἐπιτύχωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ Θεία Πρόνοια ἔθεσεν ὡς σκοπὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Διότι πολλάκις ἡ Θεία Πρόνοια κατὰ τὸ παρελθὸν ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας. Τόσον ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Yasu (Ἰησοῦ), ὅταν ἐκεῖνος ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἀρχιερεῖα, ἱερεῖς καὶ διδασκάλους, ὅσον καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α', ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας Ἰωάννης ἐζήτησεν ἐκ νέου ἱερεῖς, διδασκάλους, ἰατροὺς, προκειμένου νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ποθητὴν ἔνωσιν μετὰ τῶν δύο Ἐθνῶν καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἡμεῖς ὁμως τότε διὰ λόγους γνωστοὺς ἀπετύχωμεν.

Ἀλλὰ ὑπάρχον αἱ ἴδιαι προϋποθέσεις διὰ νὰ εἴπωμεν, ὅτι θὰ ἀποτύχωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον;

Πιστεύω ἀπολύτως, ὅτι καὶ Σεῖς καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ κάμετε ὅ,τι πρέπει. Ὡστε δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα ἀπαισιόδοξοι, ἀλλὰ μὲ ἐμπιστοσύνην νὰ προσβλέπωμεν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ὡστε, πρέπει νὰ ἔχωμεν νὰ βλέμματά μας ἐστραμμένα πρὸς τὰς Ἀθήνας, πρὸς τὸ Κέντρον, πρὸς τὴν ἀφετηρίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκκινοῦν ὅλαι αἱ δυνάμεις τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν σήμερον δὲν εἶναι πλέον τὸ «χωριό», τὸ ὁποῖον κατ' ἀνάγκην ἔργιεν ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Σήμερον, καθ' ὅσον ὅλοι μας γνωρίζομεν, τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος περιβάλλει μὲ ἰδιαίτεραν στοργὴν τὸν ἑλληνισμὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις περιβάλλει μὲ πολὺ μεγαλυτέραν ἀγάπην τὸν Αἰθιοπικὸν Λαὸν καὶ ἂν ἡμεῖς θελήσωμεν θὰ ἐπιτύχωμεν πολλὰ.

Ἀκόμη γνωρίζετε, καὶ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὸ βε-

βαιώσω και ἐγὼ και ὁ κ. Γεωργακάς και ὅλοι ὅσοι εἶναι συνδεδεμένοι με τὰς κινήσεις μας, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις περιβάλλει μετὰ πολὺ μεγάλην ἀγάπης τὰς κινήσεις μας, ὥστε, ἀν ἡμεῖς κινήθωμεν ὀλίγον, θὰ μᾶς βοηθήσῃ.

Ἐπὶ τῇ βάσει τούτων, Μακαριώτατε, Σεῖς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐδῶ παρουσίας Σας θὰ διαπιστώσῃτε τὰς συνθήκας· θὰ σταθμίσητε τὰ γεγονότα και τὰς καταστάσεις και θὰ βοηθήσητε, ἄλλωστε δι' αὐτὸ ἤλθατε, διὰ τὴν περαιτέρω σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν τῶν δύο Χωρῶν, ἢ μᾶλλον τὴν ἀδελφικὴν σύνδεσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, τῆς Αἰθιοπικῆς και τῆς Ἑλληνικῆς, ὥστε Σεῖς, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποῦ ἡ Ἐκκλησία εἶρε τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἀνεκίνησε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔθεσε τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν ἀληθινόν της προορισμόν, δηλ. τὴν ἱεραποστολήν, νὰ ἀποβῆτε ὁ πρωτεργάτης, ὁ οἰκοδόμος τῆς ἀληθινῆς της ἀποστολῆς, ζωῆς ἀληθινῆς, ἢ ὁποῖα εὐρίσκειται ἐντὸς τοῦ προορισμοῦ της.

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις Σᾶς ὑποδεχόμεθα, Μακαριώτατε, ὅλοι μας. Πρῶτον τὸ ποίμνιόν μου τὸ ἐκλεκτόν και μετὰ ἐγώ. Καὶ εὐχόμεθα νὰ ἀποβῆ ἡ Αἰθιοπία ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς ἐξορμήσεως Σας, ὅχι ὁ τελευταῖος. Νὰ ἀποβῆ ὁ σταθμὸς, ὁ ὁποῖος θὰ Σᾶς γεμίξῃ χαρὰν και εὐχαρίστησιν και ἱκανοποίησιν. Καὶ θὰ Σᾶς πείσῃ ὄντως, ὅτι ἡ ἑπαλξις αὐτῇ ἐδῶ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν εἶναι ἑπαλξις, ἢ ὁποῖα ὅχι μόνον πρέπει νὰ διατηρηθῆ ἀλλὰ και νὰ διαμορφωθοῦν και ἄλλαι ἀνάλογοι.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔχομεν μαζί μας και τὸν ἐξοχώτατον Προεβευτὴν τῆς Ἡνωμένης Ἀραβικῆς Δημοκρατίας, τὸν ἐξοχώτατον Σῆρι Ἐσμὰτ. Δὲν εἶναι τυχαία ἡ παρουσία του ἐδῶ. Εἶναι σκόπιμος. Διότι ἀγαπῶμεν τόσον οἱ Αἰθίοπες ὅσον και οἱ Ἕλληνες τὴν Αἴγυπτον, διότι ὑπῆρξεν ὁ σταθμὸς μέσῳ τοῦ ὁποῦ οἱ Ἕλληνες ἔφθασαν εἰς Αἰθιοπίαν.

Καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια και αἱ Ἀθήναι και ἡ Ἀδδῖς Ἀμπέμπα εἶναι δι' ἡμᾶς σταθμοὶ ἐξ ἴσου ἀγαπητοὶ και ἀπὸ ἐθνικῆς και ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς σκοπιᾶς.

Ἐχοντες λοιπὸν ὡς γραμμὴν τὴν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας μέσῳ Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀδδῖς Ἀμπέμπα δυνάμεθα νὰ ἀποβῶμεν πραγματικοὶ ἱεραπόστολοι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μέσῳ Αἰθιοπίας.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Εὐχόμεθα νὰ δοκιμάσητε τὴν χαρὰν, τὴν ὁποῖαν Σεῖς δίδετε εἰς ἡμᾶς, και τὴν ὁποῖαν ἡμεῖς αἰσθανόμεθα, και με τὴν ὁποῖαν εὐχόμεθα νὰ ἐπιστρέψῃτε εἰς τὰ ἴδια.

Μακαριώτατε,

«πολλὰ τὰ ἔτη Σας». Σᾶς εἴμεθα εὐγνώμονες διὰ τὴν θυσίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπεβλήθητε, διὰ νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν και ὅλους ἡμᾶς ἐδῶ.

15. Εἰς τὴν προσφώνησιν ταύτην τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξώμης, ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, ὡς Πρόεδρος τῆς Μονίμου Συνδικτῆς Ἐπιτροπῆς Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Εὐχαριστῶ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, ὁ ὁποῖος παρεχώρησε τὴν θέσιν του, διὰ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀξώμης κ. Μεθόδιον.

Σεβασμιώτατε και ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, ἅγιε Ἀξώμης, κόριε Μεθόδιε,

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος και οἱ ἄλλοι Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι και λοιποὶ κληρικοί, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἱεράν συνοδείαν τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἐλθοῦσαν, ὅλοι ἡμεῖς, ἐδοκιμάσαμεν βαθύτατην συγκίνησιν, ὅταν κατὰ τὰς πρωῖνὰς ὥρας, ἐξεληθόντες τοῦ ἀεροσκάφους, ἀντικρύσαμεν τὰς σεβασμίας μορφὰς τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξώμης κυρίου Μεθοδίου, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αἰθιοπίας κυρίου Θεοφίλου, τῶν ἄλλων Ἱεραρχῶν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας και τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος τοῦ λαοφιλοῦς Αὐτοκράτορος Χαῖλε Σελάσιε και τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν πρὸς ὑποδοχὴν μας.

Βαθύτατα συγκινηθέντες, ἐπατήσαμεν τὰ ἱερὰ ἐδάφη τῆς ἱστορικῆς χώρας τῶν Αἰθίοπων, ἢ ὁποῖα διατηρεῖ τόσους δεσμούς μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τῆς τε ἀρχαίας και τῆς νεωτέρας.

Ἡ συγκίνησις ἠδῆξήθη ἀκόμη περισσότερον, ὅταν εὐρέθημεν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ναοῦ και ἀντικρύσαμεν τὸ μέγα πλῆθος τῶν πιστῶν, τὸ ὁποῖον με τὴν ἀγαλλίασιν μᾶς ὑπεδέχετο.

Ἦκούσαμεν τοὺς ἀλαλαγμούς τῶν πιστῶν, ἠκούσαμεν και τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα, και ἡ σκέψις ἐστράφη πρὸς τὸν προφητὰνακτα Δαβὶδ, ὁ ὁποῖος εἰς ἕνα ἀπὸ τῶν ψαλμῶν του λέγει: «Ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ» («κροτήσατε τὰς χεῖρας μετ' εὐφροσύνης»). Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκαμεν ὁ εὐσεβὴς λαός, ὅτε ὑπεδέχθη ἡμᾶς, τοὺς ἐκπροσώπους τῆς ἀδελφῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ συγκίνησις μας ἐκορυφώθη ἀκόμη περισσότερον, ὅτε εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ναὸν και ἀντικρύσαμεν τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν, τοὺς εὐσεβεῖς Αἰθίοπας, οἱ ὁποῖοι ἴσταντο εἰς στάσιν δεήσεως και με ἱκετίδας χεῖρας προσηύχοντο πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα.

ἤκούσαμεν καὶ τοὺς χοροὺς τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ ἔδοξίμασαμεν συγκίνησιν, ἣ ὅποια εἶδρε διέξοδον μόνον εἰς τὰ δάκρυα ὄλων μας.

ἤκούσαμεν ἀκόμη καὶ τὰς ὥραϊας προσφωνήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔδοξάσαμεν τὸν Θεὸν καὶ ἠὺχαριτήσαμεν Αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι.

Σεβασμιώτατε,

Ἀνεχωρήσαμεν σήμερον ὄρθρου βαθέος, περὶ τὴν 3ην μετὰ μεσονύκτιον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐδλογημένην ταύτην Χώραν.

Ἦλθομεν ἐδῶ, διὰ νὰ μεταφέρωμεν εἰς Ὑμᾶς μὲν τὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὁμογένειαν δὲ τῆς Ἀδδῆς Ἀμπέμπα τὸν χαιρετισμὸν τῆς γλυκντάτης πατρίδος, καὶ εἰς τὸν εὐγενῆ ἀδελφὸν Αἰθιοπικὸν Λαὸν τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

᾿Ωμιλήσατε πρὸ ὀλίγου περὶ τῆς ἐνώσεως. Γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν ὑποκάρδιον πόθον τοῦ εὐσεβοῦς Χριστιανικοῦ Λαοῦ τῆς Αἰθιοπίας. Ὁ καιρὸς εἶναι ἐγγύς. Τὸ θέμα εὐρίσκεται εἰς καλὸν δρόμον. Εἶναι ὅμως θέμα πανορθόδοξον. Δὲν εἶναι θέμα μᾶς μόνον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἦδη τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προέβη εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, ἣ ὅποια ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος συνέρχεται, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα τῆς Ἐνώσεως τῶν μεταγαλληδονίων Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ εἶναι θέμα τὸ ὅποῖον ὠρίμασε πλέον. Εὐχόμαι νὰ φωτίσῃ ὁ Θεὸς τοὺς ἀναλαβόντας τὴν διεξαγωγὴν τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου, διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου, τὸν ὅποιον ἔχομεν ὅσον ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ὅσον καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀδελφοὶ μας τῆς Αἰθιοπίας. Δὲν θὰ ἀργήσῃ ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ σημάνουν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες καὶ θὰ περιπτυνθῶμεν ἀλλήλους μὲ δάκρυα χαρᾶς. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἶναι πρόθυμος νὰ προσφέρῃ πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν εἰς τὴν ἱστορικὴν Μητροπόλιν Ἀξῶμης, διὰ νὰ συνεχίσῃ αὐτὴ καὶ ἐπεκτείνῃ καὶ συμπληρώσῃ τὴν μεγάλην καὶ ἱστορικὴν ἀποστολὴν, τὴν ὅποιαν ἔχει εἰς τὴν ἱστορικὴν ταύτην χώραν.

Σεβασμιώτατε, μεθαύριον ἢ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ θεοσεβέστατος αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας Χάϊλε Σελάσιε ἐορτάζει τὴν 40ὴν ἐπέτειον τῆς στέψεώς Του. Ἐκφράζομεν πρὸς Αὐτὸν θερμότητας εὐχαριστίας διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν, τὴν ὅποιαν ἔκαμε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καλῶν τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὸν ἐορτασμὸν τῆς 40ῆς ἐπετείου τῆς στέψεώς του. Τὸν συγχαίρομεν διὰ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδοσιν Του ἐπὶ τοῦ σημείου τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων. Καὶ διατυποῦμεν τὴν θερμότην ἐσχῆν, ὅπως ὁ Κύριος Τὸν ἀξιώσῃ

νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ πολλὰς ἀκόμη δεκαετίας διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν πρόσοδον τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῶν Αἰθιοπῶν.

* *

16. Τὴν 1ην Νοεμβρίου, περὶ ὥραν 10 π.μ. ἢ Α.Α.Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας Χάϊλε Σελάσιε ὁ Α' ἐδεξιώθη τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς συνοδοὺς του Σεβ. Μητροπολίτας εἰς τὰ ἐξοχικά του ἀνάκτορα, καὶ ἠὺχίθη εἰς αὐτοὺς τὸ «ὡς εὖ παρέστητε».

Κατὰ τὴν δεξίωσιν ταύτην, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπέειπεν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αἰθιοπίας τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, ἐπικαίρως δὲ προσφωνῶν αὐτὸν ἀγγλιστὶ εἶπε τὰ ἐξῆς:

Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν διὰ τὸ προνόμιον, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔδωκε, νὰ προσφέρω ὑπὸ τὴν ἰδιότητά μου ὡς προκαθημένον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ὑμετέραν Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα τὸ μικρὸν αὐτὸ δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μας, δι' ὅλα ὅσα ἢ Ὑμετέρα ἀξιαγάπητος Μεγαλειότης ἔχει κάμει διὰ τοὺς ἐν τῇ ἐνδόξῳ ταύτῃ χώρᾳ πνευματικούς μας ἀδελφούς καὶ νὰ ἀπονεύμω εἰς Ὑμᾶς τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, διὰ ὅλα ὅσα ἐκάματε διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν, τὴν διάδοσιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τὴν πρόσοδον τῆς Ἐκκλησίας ὅχι μόνον εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον.

Σημειώτεον ὅτι, ὡς κατόπιν εἰς τὴν ἐπακολουθησασαν συνομιλίαν ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας ἦτο ὁ πρῶτος, εἰς τὸν ὁποῖον, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπενεύμετο ὁ Μεγαλόσταυρος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ἀκόμη ὁ Μακαριώτατος προσέφερεν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὡς δῶρον ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐμέγεθες κυτίον ἐξ ἐλεφαντοστοῦ, μεθρησκευτικὰς παραστάσεις ἐντὸς πολυτελεστατῆς θήκης.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀπαντῶν, ἐξέφρασε τὰς θερμὰς Του εὐχαριστίας καὶ τὴν συγκίνησιν Του διὰ τὰ ὠραῖα δῶρα καὶ τὴν τιμὴν.

* *

17. Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἢ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔσχε συνομιλίαν μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Χάρραρ κ. Θεοφίλου καὶ ἐκπροσώπων τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, παρισταμένου καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀξῶμης κ. Μεθοδίου. Αἱ συνομιλίας συνεχίσθησαν καὶ κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας.

Ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω συνομιλιῶν ἐξεδίδθη τὸ ἀκόλουθον κ ο ι ν ὸ ν ἀ ν α κ ο ι ν ω θ ἔ ν :

Προσκεκλημένος, συμφώνῳ γνώμῃ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος

τοῦ Χάϊλε Σελάσιε τοῦ Α' ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος ἦλθεν εἰς Ἀδδῖς Ἀμπέμπα μετὰ συνοδείας ἐκ τριῶν Μητροπολιτῶν καὶ δύο ἄλλων κληρικῶν, ἔνθα καὶ παρέμειναν ἀπὸ τῆς 31ης Ὀκτωβρίου μέχρι καὶ τῆς 6ης Νοεμβρίου 1970.

Κατὰ τὴν εἰς Ἀδδῖς Ἀμπέμπα παραμονὴν των, οἱ Ἱεράρχαι οὗτοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος καὶ τῆς Α.Α.Υ. τοῦ Διαδόχου καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐορτὰς τῆς 40ῆς ἐπετείου τῆς στέψεως τῆς Α.Α.Μ. τοῦ Χάϊλε Σελάσιε τοῦ Α'.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶδον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν Ἀνωτάτων Ἀρχῶν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, μεθ' ὧν καὶ ἀντήλλαξαν ἀπόψεις ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θεολογικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἰδιαιτέρως ὁμως συνεκροτήθη σύσκεψις, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θεόφιλος, Πατριαρχεὺν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, μετὰ Ἐπισκόπων τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἀξώμης κ. Μεθόδιος.

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην, οἱ συμμετασχόντες ἐμελέτησαν τὰς ἤδη ὑπαρχούσας σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ συνώρισαν τὰ ὅσα εἶχον ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τῆς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν συνεργασίας, μέχρι τοῦδε πραγματοποιηθῆ. Πρὸς περαιτέρω συνεργασίαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀπεφασίσθη, ὅπως ἡ ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ σπουδαστῶν καὶ ἀμοιβαία ἐπίσκεψις ἐκατέρωθεν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων ἐπεκταθῆ.

Ἐπὶ πλέον, αἱ δύο Ἐκκλησίαι θὰ ἀρχίσουν νὰ συνεργάζονται ἐπὶ πρακτικῶν ζητημάτων.

Ἐπειδὴ τελικὸς σκοπὸς τῆς συνεργασίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν εἶναι ἡ ἔνωσις των, ἔχων ἀπώτερον σκοπὸν τὴν ἔνωσιν ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν δύο παραδόσεων (Oriental and Eastern), ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν σύσκεψιν αὐτήν, ὅπως τὰ ἄλλα σχετικὰ ζητήματα ἐξετασθῶσι κατὰ τὸν κατάλληλον χρόνον.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν νέων ὄρων συνεργασίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν προσεκάλεσε τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Θεόφιλον, Πατριαρχεὺν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐπισκεφθῆ ἐπισημῶς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Τέλος, ἀμφότεροι ἀπεφάσισαν νὰ ἐκφράσουν τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα

τὸν Αὐτοκράτορα Χάϊλε Σελάσιε τὸν Α' διὰ τὴν συμβολὴν του εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐν Ἀδδῖς Ἀμπέμπα τῆ 5-11-1970

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Ἱερόνυμος

† Ὁ Πατριαρχεὺν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας

Θεόφιλος

* *

18. Δευτέρα, 2 Νοεμβρίου 1970.

Πανηγυρικὸς ἐορτασμός τῆς 40ῆς ἐπετείου τῆς στέψεως τοῦ Αὐτοκράτορος Χάϊλε Σελάσιε. Ἡ ἐορτὴ αὕτη δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ Αὐτοκρατορικὴ προσωπικὴ ἐορτὴ. Εἶναι μιὰ ἐθνικὴ καὶ ταυτοχρόνως θρησκευτικὴ ἐορτὴ. Ὁ Χάϊλε Σελάσιε εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος κατάρθωσε καὶ ἀπέτρεψε τὸν πλήρη ἐξισλαμισμόν τῆς Χώρας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἠπειλήθη, ὅταν ὁ διάδοχος τοῦ Μενελικ τοῦ Β', Λι Γιάσου, ἠσπάσθη τὸν ἰσλαμισμόν καὶ ἤρχισε φοβεροὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ ἐκθρόνισις καὶ ἐξόντωσις τοῦ νέου αὐτοῦ Ἰουλιανοῦ ὑπῆρξεν ἔργον τοῦ δικαίως μεταγενεστέρως ἀποκληθέντος (προστάτου τῆς πίστεως) Αὐτοκράτορος Χάϊλε Σελάσιε. Εἰς ἓνα τοιοῦτον ἐορτασμόν ἡ παρουσία ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἦτο περισσύτερον ἢ δεδικαιολογημένη.

Τὴν 9.00 π.μ. εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὁ Βοηθὸς τοῦ Μακαριωτάτου κ. Θεοφίλου, μεθ' ἑτέρων δύο ἐπισκόπων ἐτέλεσε πρῶτον τὴν θείαν Λειτουργίαν. Εἰς αὐτὴν παρέστη καὶ ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ ταῦτα, ἐπηκολούθησε Δοξολογία, συμμετεχούσης συμπάσης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Αἰθιοπίας. Κατ' αὐτὴν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἐκδηλῶν τὴν ἀείποτε ἐπιδειχθεῖσαν ἐκ μέρους ὄλων τῶν ἀπὸ τὸν κόσμον Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτίμησιν πρὸς τὸν εὐσεβῆ Αὐτοκράτορα διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, τὴν ἀγάπην Του πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ζῶηρόν Του ἐνδιαφέρον διὰ τὴν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας προσέγγισιν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀνέγνωσεν ἀγγλιστὶ τὴν ἀκόλουθον εὐχὴν, εἰδικῶς, χάριν αὐτοῦ συνθεθεῖσαν:

«Δέσποτα φιλόφρονε, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς καὶ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ Λαοῦ Σου ἀνιστῶν προφήτας καὶ καθιστῶν βασιλεῖς, ὁ τὸν θεοράποντά Σου Λαβὶδ ἐπὶ τὸν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σιών θρόνον Σου καθίσας διὰ τὸ εὐρεῖν αὐτὸν ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν Σου, ταπεινὸν καὶ πρῶον καὶ ἄκακον, ὁ τὸν Σολομῶντα σοφίας πλήσας καὶ δὸς αὐτῷ καρδίαν φρονίμην καὶ σοφὴν ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν Λαὸν ἐν δικαιοσύνῃ, αὐτὸς Κύριε, ὁ τῶν κυριευόντων Κύριος καὶ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων, τὸν δούλόν Σου Χάϊλε Σελάσιε, τὸν τῇ Σῆ προνοίᾳ κατασταθέντα

ἄρχοντα τοῦ ἐν Αἰθιοπία Λαοῦ καὶ τῇ Σῆ χάριτι συνέσει καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶ κοσμηθέντα εὐλόγησον· κατεύθυνον αὐτὸν εἰς τὸ τὰ Σὰ ἀεὶ τηροῦντα προστάγματα χηρῶν προΐστασθαι καὶ ὄρφανῶν ὑπερασπίσειν καὶ τῷ Λαῷ διακονεῖν· καὶ γὰρ αὐτὸς διακονῆσαι ἐλήλυθας, ὁ πάντων Δεσπότης, καὶ δὸς αὐτῷ Δαβὶδ τὴν προαίτητα καὶ Σολομῶντος τὴν σοφίαν, ἵνα γένωνται μακάριοι οἱ παῖδες αὐτοῦ, οἱ παρεστηκότες ἐνώπιον αὐτοῦ, οἱ ἐν τῇ εὐδαίμονι ταύτῃ γῆ ἀξιοθέντες τοῦ παρόντος ἀχθηροῦ βίου διαπερᾶν τὸ ἄστατον πέλαγος· λάλησον εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀγαπᾶν τὴν Ἐκκλησίαν Σου, ὡς ὁ ἅγιος καὶ ἑνδοξος καὶ ἰσαπόστολος, μέγας καὶ θεόστεπτος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, διδὸς αὐτῷ ἐν γῆρει πῖνον ὑγιαίνοντα καταστήσαι τῷ αὐτῷ ἐμπιστευμένῳ δουλεύοντα Λαῷ, ὃν πάντων ἐμπιπλῶν τῶν ἐπιγείων Σου ἀγαθῶν ἀξίωσον αὖξιν τὴν αὖξιν, ἣν τὸ τῆς ἀληθείας Σου κατεργάζεται Πνεῦμα. Σοὶ γὰρ προσκύνησις πρέπει καὶ δοξολογία σὺν τῷ Σῷ Ἀνάρχῳ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ καὶ Ἀγαθῷ καὶ Ζωοποιῷ Σου Πνεύματι νῦν τε καὶ εἰς τοὺς ἀπερῶντους αἰῶνας τῆς ἐν Οὐρανῷ Βασιλείας Σου. Ἀμήν».

«Ἄν ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ νὰ εὐ-

χωνται ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης, ὁ ὁποῖος ἦτο διώκτης καὶ εἰδωλολάτρης, πόσον πρέπει ἡμεῖς νὰ εὐχόμεθα ὑπὲρ τοῦ (προστάτου τῆς πίστεως) ἐνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναζητεῖ μὲ εὐλικρίνειαν τὸν τρόπον ἐνώσεως μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;

19. Ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα ἦτο ἀφιερωμένη εἰς ἐπίσημους τελετὰς καὶ δεξιώσεις. Καὶ εἰς ὅλας μετεῖχον καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τιμῶμενοι τὰ μέγιστα. Κατὰ τὸν λόγον μάλιστα τοῦ ἑθρόνου ὁ Αὐτοκράτωρ ἤρχισεν ὡς ἑξῆς:

«Ἐὐχαριστοῦμεν τὸν Παντοδύναμον, τὸν ἱκανώσαντα ἡμᾶς πάντας νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν 40ῆν ἐπέτειον τῆς στέψεως ἡμῶν, καὶ εὐλογήσαντα τὴν διακονίαν ἡμῶν πρὸς τὴν Αἰθιοπία, ἀφ' ἧς ἀνήλθομεν κατὰ τὸ θέλημα Αὐτοῦ καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ ἡγαπημένου λαοῦ ἡμῶν εἰς τὸν θρόνον τῶν προγόνων ἡμῶν, καὶ διατηρήσαντα τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ.

Ὁ μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν θάνατος τοῦ ἀγιωτάτου Ἀμποῦνα Βασιλείου, ὁ ὁποῖος ἦτο παρὰ τὸ πλευρὸν ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ τῆς δοκιμασίας, ἐλύπησε τὸν λαὸν ἡμῶν βαθύτατα. Μέγας ἀνὴρ, πλήρης θείας χάριτος καὶ δυνά-

Εἰς τὸ Africa Hall, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν βραβείων τοῦ Ἰδρύματος Haile Selassie Α'. Ἀπόγευμα 1. XI. 1970.

Η ΣΤΑΣΙΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ*

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι,
Σεβαστοὶ Πατέρες,
Κύριε Κοσμήτορ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς,
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἀφοῦ ἐν πρώτοις εὐχαριστήσω τὸν Πανάγαθον Θεὸν ἀφ' ἑνὸς διὰ τὸ ὅτι ἀνεκαινίσθη ἡ αἴθουσα αὕτη κατὰ τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἔχω τὸ ἰδιαίτερον προνόμιον νὰ ὑπηρετῶ ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ, καὶ ἀφοῦ δευτέρον — ἐπὶ τῇ ἐπικειμένη ἀποχωρήσει μου ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας — εὐχρηθῶ ὀλοπύχως, ὅπως ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ εὐλογήσῃ τὴν ἐξωραϊσθεῖσαν ταύτην αἴθουσαν, ἵνα ἐξ αὐτῆς πάντοτε, ἐνώπιον θαλερῶν συνάξεων ἐκπαιδευομένων ἢ μετεκπαιδευομένων ζωντανῶν στελεχῶν τοῦ καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, ἐκπορεύωνται πεφωτισμένα συνθήματα πρὸς ἀναζωπύρησιν καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας, εἰσέρχομαι εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατόν

* Ὁμιλία γενομένη τὴν 13ην Νοεμβρίου κατὰ τὰ ἐγκαίρια τῆς ἀνακαινισθείσης αἰθούσης διαλέξεων καὶ τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

μεως πνευματικῆς, ὁ ἀγιώτατος προσηύχεται πάντοτε, διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ποιμνίου του καὶ διὰ τὴν εἰρήνην εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Ἡ πρό τιμος ἀπόλεια τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν ἡγέτου εἶναι ὄντως μεγάλη, ἀλλ' ἡμεῖς θὰ διατηρήσωμεν τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ χάρις εἰς τὰ ὑψηλά καὶ ἀξιωματικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ὁ κατὰ πνεῦμα πατὴρ ἡμῶν ἀφήκεν ὀπίσω αὐτοῦ».

Ἐν συνεχείᾳ, ἀφοῦ ἀνεφέρθη εἰς ἕτερα θέματα, ἐνδ' ἀφέροντα τὴν παντοίαν ἀνάπτυξιν καὶ πρόδον τῆς Αἰθιοπίας, εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἶπεν: «Ἴνα ἐνισχύσωμεν τοὺς δεσμοὺς φιλίας μετὰ τῶν λοιπῶν ἀφρικανικῶν κρατῶν... ἔσχομεν ὁμοίως συνομιλίαν μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἑλληνορθόδοξου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς Νικολάου...»

Ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν καὶ δύο ταῦτα μικρὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν ἐκτενέστατον λόγον τοῦ θρόνου εἰς τὴν Αἴθουσαν τοῦ Κοινοβουλίου, ὡς ἐνδεικτικὰ τῆς εὐσεβείας τοῦ μεγάλου ἀνδρός καὶ τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

20. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ θρόνου τῶν Ἀνακτόρων γενομένην δεξίωσιν καὶ κατὰ τὴν πρὸς

εὐσύνοπτον ἀνάπτυξιν τοῦ θεματός μου. Ἐπέλεξα τὸ θέμα τοῦτο ἐνθεν μὲν πρὸς τιμὴν τοῦ σήμερον ἑορταζομένου ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὅστις εἶναι ὁ προστάτης τοῦ ἐν τῷ κτιρίῳ τούτῳ στεγαζομένου θεολογικοῦ φοιτητικοῦ οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐτέρωθεν δὲ πρὸς ὑπόμνησιν δι' αὐτοῦ τοῦ στόματος καὶ δι' αὐτῆς τῆς γλώσσης τοῦ χρυσορρήμονος Πατρὸς δεοντολογικῶν τιμῶν ὑποδείξεων περὶ τῆς ὀρθῆς ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων στάσεως, αἵτινες, οὐσαί κατ' ἐξοχὴν σήμερον ἐπίκαιροι, παραθεωροῦνται συχνάκις, ὡς μὴ ὄφειλε, κατὰ τὴν ἐξ ὀρθοδόξου ἐπόψεως ἀξιολόγησιν τῶν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων ἐπαφῶν.

**

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὡς πεφωτισμένος ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης, εἶναι φυσικόν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, νὰ λαμβάνῃ στάσιν καὶ ἐναντι τοῦ ζητήματος τῆς σχέσεως πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους, προβάλλων κατὰ τρόπον τοῦτ' αὐτὸ κλασσικὸν τὸ ἰδεῶδες αὐτῆς. Τοῦτο κατοπτρίζεται τόσον ἐν τῇ φωτεινῇ ζωῇ καὶ δράσει του, ὅσον καὶ ἐν ταῖς ὑπερόχοις πραγματείαις, ὁμιλίαις καὶ ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, ἐν ταῖς ὁποῖαις ὅτε μὲν ἀναπτύσσονται εἰδικώτερον καὶ συστηματικώτερον, ὅτε δὲ ὅλας περιστατικῶς εἶναι

τοὺς πολυπληθεῖς προσκεκλημένους προσφώνησίν του, ἢ Α.Α.Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ, κατ' ἐξαιρέσιν, ἐμνημόνευσεν ἰδιαιτέρως τῆς παρουσίας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰερωνύμου, εἰπὼν ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς:

«Ἐχομεν τὴν χαρὰν νὰ ἔχομεν μαζί μας τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριον Ἰερώνυμον, ὁ ὁποῖος ἀφίχθη ἐνταῦθα, ἵνα ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας».

Τὴν ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Μακαριωτάτου χαρὰν του ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξεδήλωσεν καὶ ἐμπράκτως, τοποθετήσας αὐτὸν εἰς τὴν τιμητικωτάτην τῶν θέσεων, παρὰ τὸν θρόνον, πρὸς μεγίστην συγκλίνησιν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐκπληξιν τῶν ἐκπροσώπων τῶν Κρατῶν ὅλου τοῦ Κόσμου, οἱ ὁποῖοι εἶχον συναχθῆ νὰ τιμήσουν τὸν μέγαν κήρυκα τῆς εἰρήνης, εὐσεβῆ Βασιλέα τῶν Αἰθιοπῶν. Εἰς δὲ τὸ Κοινοβούλιον, ὀρίσας ὅπως μετὰ τοῦ Πατριαρχεύοντος Μακ. κ. Θεοφίλου, ὅπως φαίνεται εἰς τὴν δημοσιευθεῖσαν ἤδη φωτογραφίαν, συμπααρακαθήσουν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ βήθρου.

(Συνεχίζεται)

κατεσπαρμένα αι αντίληψεις αὐτοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὀρθῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἑτεροδόξων. Ἐτεροδόχοι διὰ τὸν Χρυσόστομον εἶναι πρὸ πάντων ἐφ' ἑνὸς οἱ ἔθνικοι καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ διάφοροι αἰρετικοί.

Ἄσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἔθνικούς, ὁ Χρυσόστομος ἀξιολογῶν αὐτούς, διακηρύσσει, ὅτι οὗτοι δὲν ζοῦν παντελῶς ἐν τῷ σκότει τῆς ἀγνοίας, ἀλλ' ἔχουν ἀντιλήψεις τινάς, αἵτινες εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμεύουν ὡς σημεῖα ἐπαφῆς διὰ τὴν Χριστιανικὴν ἱεραποστολήν. Οὕτως ὁ ἱερός πατὴρ ἐπαναλαμβάνει μετὰ τοῦ ἀπ. Παύλου, ὅτι «τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς. Ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀϊδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης»¹. Οἱ Ἕλληνες ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν «τινάς παρ' αὐτοῖς φιλοσοφήσαντας»², ὡς καὶ «ὀρθῶς βιοῦντας»³, ὑπερνικῶντας τὴν ὀργὴν⁴ «καὶ τὸν Θεὸν προσκυνήσαντας μόνον καὶ πολιτείαν ἐπιδειξαμένους ἀρίστην»⁵, χωρὶς βεβαίως αὐτὸ νὰ σημαίνει, ὅτι οὗτοι ἦτο δυνατόν νὰ ἐνσαρκώσουν πλήρως τὸ ἰδεώδες τῆς χριστιανικῆς τελειότητος⁶. Ὡσαύτως ὁ Χρυσόστομος, ἐρμηνεύων τὰς Πράξεις, ἐπαναλαμβάνει, ὅτι «οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός· ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν»⁷.

Ἡ στοργὴ τοῦ Χρυσόστομου διὰ τοὺς ἔθνικούς εἶναι ἀπέραντος. Ἡ ψυχὴ του διαφλέγεται ὑπὸ τοῦ ζωηροῦ πόθου νὰ ἴδῃ αὐτοὺς ἀναγεννωμένους ἐν Χριστῷ. Προϋποθέσεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου παρὰ τοῖς ἔθνικοῖς εἶναι τὸ νὰ μὴ «καταγελῶσι καὶ καμψῶσιν» οὗτοι τὸν Χριστιανὸν διὰ τὸ κακὸν παράδειγμά των⁸. Μόνον «ἢ τοῦ βίου λαμπρότης» εἰς τὰς τάξεις τῶν Χριστιανῶν δημιουργεῖ «τὴν πειθῶν»⁹. «Οὐ γὰρ ἀπὸ δόγματος δόγματα, ἀλλ' ἀπὸ πραγμάτων καὶ βίου τὰ δόγματα κρίνουσιν οἱ Ἕλληνες. Ἔστωσαν οὖν αὐτεῖς καὶ γυναῖκες καὶ δοῦλοι διδάσκαλοι διὰ τῆς οἰκείας ἀναστροφῆς»¹⁰.

1. Ρωμ. α', 18-20. Ἰωάννου Χρυσόστομου Ὁμιλία εἰς τὸν ρυζ' ψαλμόν, Migne Ἐ.Π. 55, 481-482.

2. Ἰ. Χρυσόστομος, Περὶ τοῦ κανονικῆς μὴ συνοικεῖν ἀνδράσιν, Migne Ἐ.Π. 47, 514.

3. Ὁμιλία κη' εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 164.

4. Περὶ τοῦ κανονικῆς μὴ συνοικεῖν ἀνδράσιν, Migne Ἐ.Π. 47, 514.

5. Ὁμιλία λστ' εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον, Migne Ἐ.Π. 57, 417.

6. Πρβλ. ὀμιλίαν κη' εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 164.

7. Πράξ. ι', 34. Ἰ. Χρυσόστομος, Ὁμιλία λγ' εἰς τὰς Πράξεις, Migne Ἐ.Π. 60, 244.

8. Περὶ τοῦ κανονικῆς μὴ συνοικεῖν ἀνδράσιν, Migne Ἐ.Π. 47, 514.

9. Ὁμιλία μζ' εἰς τὰς Πράξεις, Migne Ἐ.Π. 60, 331.

10. Ὁμιλία δ' εἰς τὴν πρὸς Τίτον ἐπιστολήν, Migne Ἐ.Π. 62, 685.

Ἄξια ἰδιαιτέρου θαυμασμοῦ εἶναι τὰ μεγαλόπνοα σχέδια τοῦ Χρυσόστομου πρὸς ὀργάνωσιν τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Οὗτος ἐπίστευεν, ὅτι ἢ Ἐκκλησία, καὶ ἐὰν ἀκόμη κλυδωνίζηται ὑπὸ ἐσωτερικῶν προβλημάτων καὶ δὲν ἔχη ὀλοκληρώσει τὸ ἔργον τῆς Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοῇ τοὺς ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου ζῶντας λαοὺς καὶ νὰ παραλείπη νὰ τεινὴ χεῖρα πνευματικῆς βοηθείας εἰς αὐτούς. Τόσον πολὺ ἡ καρδιά τοῦ Χρυσόστομου ἐπυρπολεῖτο ὑπὸ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ζήλου, ὥστε οὗτος καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας τῆς πικρᾶς ἐξορίας του εἰς τὰς ἐσχατίας τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἐν Κουκουσῶ φυλακῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπέθνησκε περικεκυκλωμένος ὑπὸ χιόνων καὶ ληστῶν, ἐχρησιμοποίησε τὰς ὑλικὰς ἐνισχύσεις, τὰς ὁποίας ἔστελλον εἰς αὐτὸν τὰ πνευματικὰ του τέκνα, πρῶτον διὰ τὰ στρατολογικὰ καὶ στέλλει ἱεραποστόλους εἰς Φοινίκην πρὸς ὀλοκληρώσιν ἐν αὐτῇ τοῦ θριάμβου τῆς χριστιανικῆς πίστεως¹¹, δεύτερον διὰ νὰ στερεώσῃ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν Γόθων εἰς τὰς παραδουναβείους περιοχὰς καὶ εἰς νῆσόν τινα τῆς Μαύρης θαλάσσης¹² καὶ τρίτον διὰ νὰ καταστρώσῃ ἡμεγαλειώδες σχέδιον πρὸς κατάλυσιν ἐν Περσίᾳ τῆς δυνάμεως τῶν μάγων, πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τοὺς Πέρσας καὶ πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ Σταυροῦ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν Περσῶν βασιλέων¹³.

Ὡστε ἡ στάσις τοῦ Χρυσόστομου ἐναντι τῶν ἔθνικῶν προσδιωρίζετο ὑπὸ τοῦ διαρκῶς πτερυγίζοντος πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς του ὀράματος τῆς μιᾶς ποιμνῆς καὶ τοῦ ἑνὸς ποιμένος.

* *

Ἄσον ἀφορᾷ ἔπειτα εἰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Χρυσόστομου περὶ τῆς στάσεως ἐναντι τῶν ἀποσχισθέντων ἐκ τῆς Ἐκκλησίας αἰρετικῶν, αὐταὶ ὑποδεικνύουν τὴν κλασσικὴν τῷ ὄντι δεοντολογία καὶ τὸν ὑγιᾶ προσανατολισμὸν τῶν ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ παντὸς εἴδους ἐπαφῶν καὶ διαλόγων.

Πρὸς ἀξιολόγησιν τῶν ἀντιλήψεων τούτων καὶ ἐκτίμησιν τῆς σημασίας αὐτῶν, δεόν νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁ Χρυσόστομος κατ' ἐπανάληψιν εἴτε ἀντικρούει καὶ ἀναιρεῖ ὁ ἴδιος σοβαρωτάτας αἱρέσεις, εἴτε ὑποδεικνύει λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὴν ὀρθὴν στάσιν ἐναντι αὐτῶν. Οὗτος ἀντιμετώπισε σχεδὸν πάσας τὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν του γνωστὰς αἱρέσεις. Οὕτως, ὁσάκις δοθῇ εὐκαιρία, ὀμιλεῖ διὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν αἱρέσεων καὶ ἐπισημαίνει τοὺς ἐξ αὐτῶν κινδύνους. Ἐρμηνεύων λ.χ. τὴν πρὸς Φιλιππησίους, στρέφει τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν εἰς τὰς αἱρέσεις τοῦ

11. Περισσότερα σχετικῶς ἰδὲ ἐν ταῖς διαφόροις βιογραφίαις τοῦ Χρυσόστομου, ἐν τοῖς ἐγχειριδίοις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ ἐν τῷ ἔργῳ «Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὡς ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως», ἐκδ. «Ζωῆς», Ἀθήναι 1932, σελ. 273 ἐξ.

12. Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 279 ἐξ.

13. Αὐτόθι, σελ. 282 ἐξ.

«'Αρείου τοῦ 'Αλεξανδρέως», τοῦ «Παύλου τοῦ Σαμοσατέως», τοῦ «Μαρκέλλου τοῦ Γαλάτου», τοῦ «Σαβελλίου τοῦ Λίβυος», τοῦ «Μαρκίανος τοῦ Ποντικοῦ», τοῦ Οὐαλεντίνου, τοῦ Μάνεντος, τοῦ «Λαοδικέως 'Απολλιναρίου», τοῦ Φωτεινοῦ καὶ τοῦ Σωφρονίου¹⁴. Ὡσαύτως ἐν τῇ ἡ' ὁμιλίᾳ του εἰς τὴν Γένεσιν ἐπισημαίνει τοὺς 'Αρειανοὺς καὶ «ἑτέρους αἰρετικούς, λυμαινομένους τῆς 'Εκκλησίας τὰ δόγματα»¹⁵. Τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κυριωτέρων αἰρετικῶν διενεργεῖ καὶ εἰς τὴν β', ὡς καὶ εἰς τὴν ἡ' ὁμιλίαν του εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους¹⁶, τονίζων πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅτι οἱ Μανιχαῖοι καὶ πᾶσαι αἱ αἱρέσεις ὑποδύονται τὸ χριστιανικὸν προσώπειον «πρὸς τὸ οὕτως ἀπατᾶν τοὺς ἀφελεστεροὺς»¹⁷.

Ὁ Χρυσόστομος δὲν διέπεται ὑπὸ χιμαιρικῆς καὶ οὐτοπιστικῆς αἰσιοδοξίας ἐναντι τῶν αἱρέσεων. Δι' αὐτὸ δὲν ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξιν τῶν ἐκ τῶν αἱρέσεων δημιουργηθέντων σχισμάτων¹⁸. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὸ πόσον οἱ 'Αρειανοί, καὶ ἰδίως οἱ ριζοσπαστικώτεροι ἐξ αὐτῶν «'Ανόμοιοι», οἵτινες εἰς τὸν ὄρον «ὀμοούσιος» τῶν Ὁρθοδόξων ἀνέτασσαν τὸ «ἀνόμοιον» τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα¹⁹, ἔχουν ἀντιχριστιανικὸν φρόνημα καὶ πλήττουν καιρίως τὴν Ὁρθόδοξον Χριστολογία καὶ Ἐκκλησιολογίαν²⁰.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐξηγεῖται διατι ὁ Χρυσόστομος ἀναλαμβάνει σειρὰν ὁμιλιῶν ἐναντίον τῶν «'Ανομοίων»²¹ καὶ διατι ἀφ' ἐνὸς ἐπαινεῖ τὸ «μηδέποτε περιορᾶν τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα νοθεύμενα»²² καὶ ἀφ' ἑτέρου, βροντοφωνῶν «Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει»^{22α}, δὲν παραλείπει εἰς πᾶσαν

εὐκαιρίαν νὰ καλῆ τοὺς πιστοὺς εἰς συναγερμὸν πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν πολεμιῶν τῆς πίστεως. Εἰς τὴν γ' λ.χ. ὁμιλίαν του εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην διακηρύττει, ὅτι «ἀγῶνες ἡμῖν πρόκεινται πρὸς τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθρούς, πρὸς τοὺς πάντα μηχανομένους, ὥστε καθελεῖν τὴν δόξαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ»²³. Εἰς τὸν α' λόγον του κατὰ τῶν «'Ανομοίων» λέγει, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἀναληφθοῦν «παλαιήματα» πρὸς ἀπόκρουσίν των²⁴. Εἰς τὸν β' λόγον του κατ' αὐτῶν τονίζει, ὅτι οἱ αἰρετικοὶ δέον ὡς λύκοι νὰ ἐκδιώκωνται ἐκ τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ²⁵. Ἐάν, κατὰ τὸν Χρυσόστομον, εἶναι ἀπαράδεκτον «κινεῖν ὄπλα», «ἀναιρεῖν» καὶ «κατασφάττειν τοὺς αἰρετικούς»²⁶ καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῶν «πολέμους γίνεσθαι καὶ αἵματα καὶ σφαγὰς»²⁷, ἀντιθέτως δέον διὰ πνευματικῶν ὄπλων νὰ «μαχώμεθα καὶ καθοπλιζώμεθα»²⁸ πρὸς τὸ «ἐπιστομίζειν» αὐτοὺς «καὶ ἐκκόπτειν αὐτῶν τὴν παρρησίαν καὶ τὰς συνόδους καὶ τὰς σπονδὰς διαλύειν»²⁹. Μάλιστα «εἰ (οἱ αἰρετικοὶ) ἑτέροις λυμαίνονται, διστάναι χρὴ καὶ μάχεσθαι καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἀνδρείας περιίστασθαι»³⁰.

Ὁ Χρυσόστομος οὐδόλως ἦτο χλιαρὸς ἢ πλάδαρος εἰς τὸν ἀγῶνά του ἐναντίον τῶν αἱρέσεων. Εἰς τὸν γ' λόγον του κατὰ τῶν «'Ανομοίων», ἔλεγεν, ὅτι δὲν πρέπει μόνον νὰ «ἀνασπάσωμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ κατακαύσωμεν τὴν πονηρὰν ταύτην ρίζαν»³¹. Εἰς τὸν δ' λόγον του κατὰ τῶν αὐτῶν αἰρετικῶν προσέθετε χαρακτηριστικῶς: «Τὰς πονηρὰς βοτάνας (τῶν αἱρέσεων) οὐκ ἄνωθεν ἀποκείρειν χρὴ μόνον (πάλιν γὰρ βλαστάνουσι τῶν ριζῶν κάτω κειμένων), ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν λαγόνων τῆς γῆς καὶ τῶν κόλπων ἀνασπᾶν καὶ γυμνὰς προτιθέναι τῇ θερμῇ τῆς ἀκτίνος, ὥστε καταμαρανθῆναι ραδίως»³².

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

14. Ὁμιλία στ' εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν, Migne 'Ε.Π. 62, 218 ἐξ.

15. Ὁμιλία η' εἰς τὴν Γένεσιν, Migne 'Ε.Π. 53, 69 ἐξ.

16. Ὁμιλία β' καὶ η' εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν, Migne 63, 21-22, 63, 73.

17. Migne 'Ε.Π. 63, 73.

18. Ὑπόμνημα εἰς τὸ ε' κεφ. τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς, Migne 'Ε.Π. 61, 670.

19. Παναγιώτου Χρήστου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου περὶ ἀκαταλήπτου τοῦ Θεοῦ (Εἰσαγωγή-Κείμενον-Μετάφρασις-Σχόλια), ἐν Ἀθήναις 1953, σελ. 11.

20. Πρβλ. Κωνσταντίνου Μουρατίδου, Ἡ οὐσία καὶ τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν διδασκαλίαν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν Ἀθήναις 1958, σελ. 27, ἐνθα ὀρθῶς σημειοῦται, ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν «ἀρνήσις τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου συνεπήγετο αὐτομάτως τὴν ἀρνήσιν καὶ τοῦ οὐσιαστικώτερου περιεχομένου τῆς Ἐκκλησίας ὡς τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Κυρίου ὡς θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ».

21. Migne 'Ε.Π. 48, 701-747.

22. Λόγος β' κατὰ τῶν Ἀνομοίων, Migne 'Ε.Π. 48, 709.

22α. Α' Κορ. ιστ', 13. Ἰ. Χρυσόστομου, Ὁμιλία μστ' εἰς τὸν Ματθαῖον, Migne 'Ε.Π. 57, 476.

23. Ὁμιλία γ' εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, Migne 'Ε.Π. 59, 39.

24. Λόγος α' κατὰ τῶν Ἀνομοίων, Migne 'Ε.Π. 48, 707.

25. Λόγος β' κατὰ τῶν Ἀνομοίων, Migne 'Ε.Π. 48, 710.

26. Ὁμιλία μστ' εἰς τὸν Ματθαῖον, Migne 'Ε.Π. 58, 477.

27. Αὐτόθι.

28. Ὁμιλία μ' εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, Migne 'Ε.Π. 59, 233.

29. Ὁμιλία μστ' εἰς τὸν Ματθαῖον, Migne 'Ε.Π. 58, 477.

30. Ὁμιλία στ' εἰς τὴν πρὸς Τίτον ἐπιστολήν, Migne 'Ε.Π. 62, 697.

31. Λόγος γ' κατὰ τῶν Ἀνομοίων, Migne 'Ε.Π. 48, 719.

32. Λόγος δ' κατὰ τῶν Ἀνομοίων, Migne 'Ε.Π. 48, 727.

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΥΜΝΩΔΙΑ *

2. Ἡ δευτέρα «θέσις» ἡμῶν εἶναι ὅτι ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ὁρθοδοξίας οὐδέποτε ἡ Β.Μ. ἀπέβη ἀυτοσκοπός. Παρέμεινε πάντοτε ὅ,τι εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι: δηλ. δημιουργός καὶ γεννήτρια συναισθημάτων εὐλαβείας καὶ κατανύξεως, ἡ καλύτερα καὶ ἡ πρὸς τὸ ἠθικῶς καλύτερον ὁδηγοῦσα Μουσική, ἡ «ἀμείνω τε καὶ εἰς ἀμεινον φέρουσα». Πολλοί, λησμονοῦντες τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὑποστηρίζουν μετὰ πάθους τὴν δόξαν «ἡ τέχνη διὰ τὴν τέχνην». Δεινὴν ὅμως πλανῶνται πλάνην ὅσοι τυχὸν δισχυρίζονται, ὅτι σκοπὸς τοῦ λειτουργικοῦ ἄσματος εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τοῦ ἀκροάματος καὶ ὄχι ἡ διευκόλυνσις τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως καὶ ἡ θεία θεωρία. Ἡ Β.Μ. δὲν προώρισται νὰ τέρπη μόνον καὶ νὰ ἡδύνη τὰς ἀκοάς ἡμῶν, ἀλλὰ κυρίως νὰ μετοχετεύη εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ νὰ μεταγγίξῃ εἰς αὐτάς τῶν ἱερῶν κειμένων τὰς ὑψηλάς ἐννοίας. Ἐὰν δὲν παραδεχθῶμεν τοῦτο, εἶναι ὡσάν νὰ δεχώμεθα ὅτι τρώγομεν ὄχι διὰ νὰ συντηρηθῶμεν εἰς τὴν ζωὴν ἀλλὰ διὰ νὰ τέρπηται ὁ λάρυγξ ἡμῶν. Ὅσον παράλογος φαίνεται μία τοιαύτη σκέψις, τόσον ἀνεδαφικὴ καὶ ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ θέσις καθ' ἣν σκοπὸς τῆς Β.Μ. εἶναι νὰ εὐχαριστῇ τὴν ἀκοήν μας καὶ μόνον. Ἡ «ἡδονή» τοῦ μέλους, φυσικῶς ἐνυπάρχουσα ἐν τῇ ἀκροάσει αὐτοῦ, δὲν κατέχει εἰς τὴν Β.Μ. πρωτεύουσαν θέσιν. Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ δέον νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐμποιῇ εἰς τὴν ψυχὴν «σώφρονα λογισμὸν» (29,212B), ἥτοι κατὰ νυξίν καὶ φόβον Θεοῦ. Ὁ δὲ ἱερός Χρυσόστομος ἐλέγχων ἐκείνους οἱ ὅποιοι σπεύδουν εἰς τὸν ναὸν ὄχι διὰ νὰ προσευχηθοῦν ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολαύσουν μόνον ἀκουστικῶς τὸ ἀκρόαμα παρατηρεῖ: «Οὐκ ἔστι θέατρον ἡ Ἐκκλησία, ἵνα πρὸς τέρψιν ἀκούωμεν» (49, 58).

Βεβαίως, ἐπαναλαμβάνομεν, ἡ ἀκουστικὴ ἀπόλαυσις εἶναι σύμφυτος πρὸς τὴν μουσικὴν ἀκρόασιν, ἰδίᾳ διὰ τοὺς διαθέτοντας μουσικολογικὴν τινα προπαιδείαν καὶ καλλιέργειαν. Ὅταν ὅμως ἡ μουσικὴ ἀνυψῶται εἰς αὐτοσκοπὸν, τότε ἀπόλλυσι τὸν πραγματικὸν καὶ γνήσιον σκοπὸν, εἰς τὸν ὁποῖον πράγματι θητεύει καὶ ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ἄλλος τις παρὰ ἡ ὠθησις τῆς ψυχῆς πρὸς θείαν κοινωνίαν, ἡ κατάνυξις τῆς καρδίας καὶ ἡ «κατάπαυσις» αὐτῆς πλησίον τοῦ ἐπουρανίου Πατρός. Καλίστην προσφέρουν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ὄλην ὑπόθεσιν τῆς Β.Μ. ὅσοι παραθεωροῦν αὐτὴν τὴν οὐσίαν πρὸς χάριν τοῦ τύπου. Ἐὰν οὐσία τῆς Β.Μ. δὲν εἶναι νὰ προκαλέσῃ μέσα εἰς τὰς ψυχὰς εὐλαβῆ συναισθήματα, τότε δὲν καταξιώνει τὴν ὑπαρξίν της καὶ τὴν θέσιν της ἐντὸς τῆς θείας Λατρείας μας. Πα-

ραμένει μία ἀπλὴ μουσικὴ μορφή, ἐν εἶδος ἐξειδικασμένου μουσικοῦ συστήματος, μηδεμίαν σχέσιν ἔχοντος πρὸς τὴν Λατρείαν. Ἄλλωστε μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς «οὐ ζητεῖ κάλλος, οὐδὲ ρημάτων συνθήκην, ἀλλὰ ψυχῆς ὥραν» (35, 42 A) κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον. Εἰς τὴν Λατρείαν ἡμῶν κυριαρχεῖ τὸ συναίσθημα, τὸ δὲ λειτουργικὸν ἄσμα δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἐμποιῇ ἐντύπωσιν διὰ τῆς ἀκουστικῆς ἡδονῆς, ἀλλ' εἶναι «ἐκφρασις τῆς ἐν τῇ ψυχῇ βιώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Σωτηρίας». Οὕτως ἡ Β.Μ. προσλαμβάνει βαθὺ πνευματικὸν περιεχόμενον, ὡς μέσον θεώσεως καὶ ὡς ὁδὸς ὁδηγοῦσα εἰς τὰς σφαίρας τῆς θείας παρουσίας. Καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον «θείας κοινωνὸν φύσεως» καὶ μετὰ δέους ὑπηρετεῖ τὸ μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως. Μέσα εἰς τὸ γενικώτερον πλαίσιον τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως ἡ Β.Μ. ὡς Ἐκκλησιαστικὴ Ὁρθόδοξος Ὑμνωδία ἀποπνευματώνει τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν φόρτον τῶν «βιοτικῶν μελημάτων» καὶ «τῇ ἡδύτητι τοῦ μέλιτος» τῆς μουσικῆς ἀρμονίας καταφαιδρύνουσα τὴν διάνοιαν, συμβάλλει εἰς τὴν πτέρωσιν τοῦ νοῦ καὶ τὴν πραγματάωσιν τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸν Θεόν. Ὁ ὀρθόδοξος ναὸς εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν «οἶκος προσευχῆς» (Ἠσ. 56,7). Ἐντὸς αὐτοῦ εἰσέρχονται οἱ πιστοὶ μετὰ αἰσθήματα εὐλαβείας ἐπαναλαμβάνοντες μετὰ τοῦ ψαλμοῦ «ἅγιος ὁ ναὸς σου» (Ψαλμ. 64, 4), «Προσκυνήσω πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου» (Ψαλμ. 137,2) καὶ «Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων αἰνέσουσί Σε» (Ψαλ. 83,5).

Ἄτυχῶς ὁ καταναυτικὸς οὗτος χαρακτήρ τῆς Β.Μ. λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ἐν πολλοῖς μουσικῆς ἀναρχίας δὲν διαφυλάσσεται πάντοτε καὶ οὕτως ἐν τοῖς πράγμασι καταστρατηγεῖται καὶ ὁ Ο.Ε. Κανὼν τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ψάλτας νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν «βοὰς ἀτάκτους», ἀλλὰ «μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως τὰς ψαλμωδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ Θεῷ». Παραθεωροῦνται ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ αἱ προτροπαὶ τοῦ Ζωναρά λέγοντος, ὅτι οἱ ψάλται «ταπεινὸν ἦθος καὶ κατανενυγμένον ἔχουν ὀφείλουσι, τὸ δὲ βοᾶν καὶ κραυγάζειν οὐ κατεσταλμένου ἤθους ἀλλὰ θρασέος ἐστὶ καὶ γεγαυρωμένου». (Γ. Ράλλη - Μ. Ποτλῆ, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, τ. 3, σ. 479). Λησμονεῖται ἡ μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι «θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουθενώσει» (Ψαλμ. 50, 19). Ἄγνοοῦνται ἐν τῇ πράξει πολλὰ καὶ αἱ διατάξεις αὐταὶ καὶ οὕτως ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ ἐκτρέπεται εἰς «βεβήλους κενοφωνίας» μὴ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 427 τοῦ τεύχους 22-23.

δυναμένας νά προσφέρωσιν εἰς τὸν πιστὸν καμμίαν πνευματικὴν οἰκοδομήν.

Ἡ γνησία Β.Μ. ὅμως δὲν ἐκτρέπεται τοῦ κυρίου τῆς σκοποῦ. Εἶναι καὶ παραμένει μέσον θεώσεως. Καὶ ὡς τοιοῦτο εἶναι πολῦτιμος θησαυρὸς τῆς ἀγίας Ὁρθοδοξίας μας, ἄξιος πολλῆς εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους ὅλων μας. Δὲν θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα ὅ,τι πρὸ ἐτῶν ἔγραψεν ὁ Ἱ. Σακελλαριδῆς σχετικῶς: «Ὁπόσην χάριτα ὀφείλομεν τῇ μητρὶ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ τῇ περιωσάσῃ ὡς ἐν ἀκλύστῳ λιμένι τὰς περισέμνους καὶ ἠθικωτάτας ὠδὰς, δι' ὧν ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία καθαιρόμενοι εὐθύνονται ὡς θυμίαμα λιβάνου πρὸς τὸν θρόνον τοῦ αἰωνίου πατρὸς, διὰ ρημάτων κάλλους ἀμηχάνου καὶ μελοποιίας ἱεροπρεποῦς μὴ παραγούσης ἡμᾶς διὰ τῆς ἀναπολητικῆς φαντασίας οὔτε εἰς τὸ θέατρον, οὔτε εἰς τὰς βαναυσότητος τῶν ὁδῶν...» (ἐν Ἐκκλησίᾳ) 1939, σ. 10).

3. Τρίτη «θέσις» ἡμῶν εἶναι ὅτι τὴν Β.Μ. χαρακτηρίζει τὸ στοιχεῖον τῆς ἀπλότητος. Εἴπομεν προηγουμένως ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ὑφισταμένης ἀμφισβητήσεως περὶ τῆς προελεύσεως τῆς Β.Μ. Συμπληροῦντες ἐκεῖνα προσθέτομεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἡ συνέχεια τῆς παραδόσεως αὐτῆ κατ' ἐαυτὴν τῶν μουσικῶν μελῶν ἀμφισβητεῖται. Καὶ ναὶ μὲν ἡ παράδοσις αὐτῆ, ἰδίως μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1814 γενομένην μεταρρύθμισιν εἰς τὴν παρασημαντικὴν ὑπὸ τῶν τριῶν Διδασκάλων, μεταδιδόμενη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν παρουσιάζει ρευστότητα τινὰ καὶ ἐλαστικότητα, ὅμως εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ εἰρημολογικὰ λεγόμενα μέλη τῆς Β.Μ., ἥτοι τὰ πλέον σύντομα καὶ ἀπλᾶ, διασώζουσι σήμερον τὴν γνησιωτέραν μορφήν τῆς Β.Μ. Τὰ ἄργα «παπαδικὰ» μέλη, στερούμενα τοῦ στοιχείου τῆς ἀπλότητος, βροῦνται ἐξενικῶν ἐπιδράσεων καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ νόθευσιν τῆς μουσικῆς ἐκκλ. παραδόσεως. Εἰς τὰ ἀπλᾶ μέλη ἡ μελωδία δὲν καταστρέφει τὴν ἔννοιαν τῶν ὕμνων, τὴν ὑπηρετεῖ. Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸν Ζιγαβητὸν δέον ὅπως ἡ ἐκκλ. μουσικὴ εἶναι «ἀτεχνος» δηλ. ἀπλῆ, ἀπηλλαγμένη μουσικῶν δολιχοδρομιῶν καὶ ἐννοιολογικῶν σκοπέλων. Ἐπομένως ἡ στριφνότης τῶν μελῶν εἶναι κατ' ἀρχὴν ξένη πρὸς τὴν γνησίαν παράδοσιν τῆς Β.Μ. Ὅπως ξένη πρὸς τὴν Β.Μ. εἶναι αἱ κακόηχοι ρινοφωνία ἀφ' ἑνὸς καὶ οἱ τουρκικῆς καὶ ἀραβοπερσικῆς προελεύσεως («ἀμανέδες»). Τὸ ὅτι ἄλλωστε ἡ ἀπλότης τοῦ μέλους διασώζει σήμερον τὴν πλέον γνησίαν παράδοσιν καταδεικνύεται καὶ ἐξ ἱστορικῶν λόγων. Ὡς γνωστὸν, εἰς τὸν ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔψαλλον κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας πολυμελέστατοι χοροὶ ἐκατέρωθεν, ἀποτελούμενοι ἀπὸ πρωτοψάλτας, δομestίχους, κανονάρχας, ἀναγνώστας, λαμπαδαρίους, νεανίας κ.ἄ., ἐν συνόλῳ ἀπαρτίζοντας χορὸν περίπου 450 ἀτόμων, ὡς διασώζει μία Νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἐρωτᾶται λοιπόν: ποῖος τόσον πολυἀριθμὸς χορὸς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελέσῃ μουσικὴν γραμμὴν διακρινομένην διὰ τὴν στριφνότητά της; Νομίζομεν ὅτι καὶ ἀπλοῦν διγοργον θὰ ἐδυσκολεύετο ὁ τοιοῦτος χορὸς νὰ ἀποδώσῃ ἀρτίως. Ἄρα τὸ συμπέρασμα ἐκ τῆς ἀπλουστάτης ταύτης

λογικῆς σκέψεως δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλο, εἰ μὴ ὅτι οἱ λαμπροὶ ἐκεῖνο χοροὶ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ἔψαλλον μέλη ἀπλᾶ τὰ ὅποια καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν τροπαρίων διασώζουσι ἀκεραίαν καὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς Λατρείας συντελοῦν καὶ θετικῶς συμβάλλουν.

4. Τετάρτη «θέσις» ἡμῶν εἰς τὸ θέμα τῆς Β.Μ. εἶναι, ὅτι τὸ ἐκκλησιαστικὸν μέλος εἶναι χορικὸν ἄσμα. Οὔτε ἡ μονωδία—καὶ δὴ καὶ πρὸς ἐπίδειξιν δεξιοτεχνίας—οὔτε ἡ ἄρμονία προσιδιάζει εἰς αὐτήν. Τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐγκριταίας εἰς τὴν μονοφωνικὴν πολυφωνίαν, αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὅποιαν μετ' ὀλίγον θὰ ἀκούσωμεν προσφερομένην ἀπὸ τὸν ἐπιλεκτὸν χορὸν τῶν ἱεροψαλτῶν τῆς πόλεως καὶ περιοχῆς ταύτης. Κατὰ τὸν αἰδιμον Κωνσταντῖνον Οἰκονόμον τῶν ἐξ Οἰκονόμων εἰς τὴν Β.Μ. «πολλοὶ ἄδουσιν ὁμοφθόγγως, ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος τῆς αὐτῶν ἐξηχούσης φωνῆς». Κατὰ δὲ τὸν Μ. Βασίλειον ἡ Β.Μ. «ἐξ ἑνὸς χοροῦ συμφωνίαν τοῦ λαοῦ συναρμύζει». Ἡ Β.Μ. εἶναι ἀνεπίδεκτος ἀρμονικῆς διασκευῆς, ἀρραστημένη εἰς μόνον τὸ ἰσοκράτημα, ὅπερ ὄντως περικρατεῖ ὀλόκληρον τὸ μέλος ἀποτελοῦν οἶονεὶ τὴν ψυχὴν τῆς μελωδίας. Τὸ ἰσοκράτημα «ὡς σύμφυτον καὶ ὅμορον στοιχεῖον τῆς μελωδικῆς μουσικῆς» ἐξαιρεῖ τὸ κάλλος τῆς ἐκκλ. μας μουσικῆς μετὰ σεμνότητος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς καὶ εἶναι ὁ φυσιολογικὸς παραστάτης τοῦ μέλους.

Συναφὲς εἶναι καὶ τὸ γνῶρισμα τῆς Β.Μ. ὡς ψαλμωδίας, ἥτοι ὡς φωνητικῆς ἀποδόσεως τῶν τῆς ψυχῆς συναισθημάτων, συμφώνως ἄλλωστε καὶ πρὸς τὸν πνευματικὸν χαρακτῆρα τῆς ὀρθοδόξου Λατρείας. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι παρὰ Θεοῦ πεπρωτισμένος διὰ φωνῆς καὶ φωνητικῶν χορδῶν, κατὰ δὲ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Νύσσης, ἡ ὀργανικὴ αὐτὴ κατασκευὴ τοῦ ἀνθρώπου «πρὸς ἐργασίαν μουσικῆς φιλοτεχνηθεῖσα παρὰ τῆς φύσεως» καθιστᾷ τὴν φωνητικὴν μουσικὴν προσφυστέραν καὶ προσφιλεστέραν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Λατρείαν μορφήν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ μουσικὰ ὄργανα δὲν εὔρον θέσιν ἐντὸς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ἀντιθέτως εὔρον τοιαύτην ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας σημειώσεως τὸ γεγονός, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ΡΚαθολικὴ Ἐκκλησία παρεδέχθη ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πάπα Πίου τοῦ Χ, ὅτι «ἡ οἰκεία μουσικὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μουσικὴ καθαρῶς φωνητικὴ», καὶ διὰ τοῦ Πάπα Πίου ΧΙ διεκήρυξεν, ὅτι «ὀφείλομεν νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι τὸ ἄσμα τῆ συνοδείᾳ ὀργάνων δὲν συνιστᾷ κατ' οὐδένα τρόπον τὸ ἰδεῶδες τῆς μουσικῆς τῆς Ἐκκλησίας». Ἐὰν ἠθέλομεν νὰ χωρήσωμεν περαιτέρω, θὰ ἔδει νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ 116ον ἄρθρον τῆς περὶ Θ. Λειτουργίας, Constitutio τῆς προσφάτου Β' Βατικανῆς Συνόδου, κατ' ὃ «ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει ἐν τῷ γρηγοριανῷ ἄσματι τὸ κυρίως ἄσμα τῆς ρωμαϊκῆς λειτουργίας». Γρηγοριανὸν δὲ ἄσμα εἶναι τὸ εἰς στενοτέραν εὐρισκόμενον σχέσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν Β. Μουσικὴν.

* * *

Κατὰ ταῦτα, ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων θέσεων ἡμῶν καταφαίνονται τὰ βασικά γνωρίσματα τῆς Βυζαντινῆς ἡμῶν Μουσικῆς ὡς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ὑμνωδίας. Ἐκ τῶν πτωχῶν σκέψεων τοῦ ὁμιλοῦντος δὲν γνωρίζω, ἐὰν κατέστη σαφὲς τὸ μέγεθος τοῦ προγονικοῦ θησαυροῦ, τὸν ὅποιον διαθέτομεν. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον εἶναι ἐξ ἀντικειμένου βέβαιον, εἶναι ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα οἱ θεματοφύλακες αὐτοῦ τοῦ θησαυροῦ, τοῦ φέροντος ἔθνικόν ἅμα καὶ θρησκευτικόν χαρακτήρα, καὶ ὅτι φέρομεν εὐθύνην καὶ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔναντι τῆς Ἱστορίας, ὡς ἄλλοις ἐπιτρέπομεν ἢ ἀνεχόμεθα νὰ πλαστογραφῆται καὶ νὰ παραποιῆται ὁ βυζαντινὸς μουσικὸς πλοῦτος. Τὸ σεμνὸν καὶ ἀπέριττον τῆς βυζαντινῆς ψαλμωδίας, τὸ κατασκευαστικὸν αὐτῆς πλαίσιον, ἡ γνησίᾳ παραδοσιακῆ ἐκτέλεσις τῶν ὕμνων εἶναι *conditio sine qua non* διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς Β.Μ.

Καὶ τὴν εὐθύνην πρὸς τοῦτο ἔχει ὄχι μόνον ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας Ἡγεσία ἀλλὰ καὶ οἱ ἱεροψάλται καὶ οἱ μουσικοδιδάσκαλοι, οἱ ὅποιοι εἶναι καὶ οἱ φυσικοὶ φορεῖς τῆς Β.Μ. καὶ ὑποφῆται. Ἐρασιτεχνισμοὶ καὶ ἀσυδοσία εἰς τὸν χῶρον τῆς ἐκκλ. μας μουσικῆς δὲν ἔχουν θέσιν. Ἀποτελοῦν τὴν χαριστικὴν βολὴν ἑναντίον τῆς. Ἀντιθέτως ὁ ἐπιστημονικὸς μουσικὸς τῶν ἱεροψαλτῶν μας καταρτισμὸς — πράγμα τὸ ὅποιον ἔχει ἤδη ἀρχίσει νὰ γίνηται πραγματικότης καὶ παρ' ἡμῖν — καὶ ἡ συνειδητοποίησις τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς, τὴν ὅποιαν ἡ Β.Μ. ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ δύνανται νὰ περισώσουν τὸν γνήσιον χαρακτήρα τοῦ θησαυροῦ τούτου καὶ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς πατρῴας κληρονομίας μακρὰν πάσης βεβήλου ἐπεμβάσεως. Τὸ «ψάλατε συνετῶς» τοῦ Προφητάνακτος ἀποτελεῖ, νομίζομεν, ἰκανὴν παρόρμησιν πρὸς τοὺς ἀγαπητούς μας ἱεροψάλτας, ὥστε νὰ μὴ μειῶται ἡ θ. Λατρεία μὲ ἀσυνέτους ψαλμωδίας, ἢ «περιττὰς ποιικιλίας τῶν φωνῶν», ὡς ὁ Βαλσαμῶν παρατηρεῖ, καὶ νὰ μὴ νεκρώνηται τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ἀλλ' ἀντιθέτως νὰ ζωογονῆται καὶ τρέφεται. Ἀλλὰ καὶ πάντες ἡμεῖς, ὡς μέλη τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Κυρίου, τούτεστι τῆς Ἐκκλησίας, ἔχομεν καθῆκον καὶ ὡς ὀρθόδοξοι καὶ ὡς Ἕλληνες τὸν παραδοθέντα εἰς ἡμᾶς προγονικὸν τοῦτον θησαυρὸν νὰ διαφυλάξωμεν μακρὰν πάσης ἔξωθεν ἐπιδράσεως, ἄμεικτον, ἀσύγχυτον καὶ ὅπως εἶναι «ὁμοούσιον» πρὸς τὸ κατασκευαστικὸν πνεῦμα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁφείλομεν ὅλοι νὰ συμβάλωμεν, ὥστε νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ πάλιν ἡ γνησίᾳ Β.Μ.,

ἥτις ἐπὶ αἰῶνας ἠκούετο κάτωθεν τῶν μεγαλοπρεπῶν θόλων τῶν ναῶν τῆς Βασιλευούσης. Ἐκεῖνη ἡ ὁποία ὠδήγησεν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν ἀληθῆ Θεογνωσίαν ἓνα ὀλόκληρον ἔθνος, τὸ ρωσικόν. Ἐκεῖνη ἡ ὁποία ὑπηρετεῖ ἐν φόβῳ τὸ Μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως καὶ μὲ τὸν ἀπέριττον καὶ ἀπλοῦν τῆς χαρακτῆρα ὡς ἐκκλησιαστικὸν μελούργημα ἀποσπᾷ τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐκ τῶν ἡδυπαθῶν καὶ τερπνῶν κοσμικῶν ἀπολαύσεων, ἐκ τῶν ἐπιγείων αἴρουσα αὐτὸ πρὸς τὰ οὐράνια.

Σεβασμιώτατε,

Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἠχῆσουν ἐκ νέου ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ἱερωτάτου τούτου ναοῦ τοῦ πολιούχου τῆς πόλεως Λαρίσης ἀγίου Ἀχιλλεῖου, αἱ ἡδύμολποι ἱεραὶ ὧδαί, τὰς ὁποίας φιλοτίμως θὰ παρουσιάσῃ ἐνώπιον ἡμῶν ὁ ἄριστα κατηρτισμένος βυζαντινὸς χορὸς, ἐξ ἐπιλέκτων γηγενῶν ἱεροψαλτῶν συγκροτούμενος. Ἦδη δὲ ἡ προηγηθεῖσα κατασκευαστικὴ Ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ, προσφερθεῖσα «μετὰ θυμιάματος καὶ ὧδῶν πνευματικῶν» ἔχει δημιουργήσῃ τὴν κατάλληλον ἀτμοσφαιρὰν διὰ τὴν μουσικὴν μυσταγωγίαν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας εὐρισκόμεθα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μουσικῆς ἐκτελέσεως, εὐχρηθῆτε Σεβασμιώτατε, ἵνα οἱ πάντες αἰσθανθῶμεν τὸ μεγαλεῖον τῆς Λατρείας μας καὶ κατ' ἐπέκτασιν καὶ τῆς Βυζαντινῆς μας Μουσικῆς. Εὐχρηθῆτε νὰ κατανωγῶμεν καὶ «ἐν τῷ ναῷ ἐστῶτες τῆς δόξης» τοῦ Θεοῦ «ἐν οὐρανῷ ἐστάναι» νομίσωμεν. Εὐχρηθῆτε ἐπὶ πλέον, ἵνα ὁ παναρμόνιος ἦχος, ὁ ὁποῖος θὰ διαδεχθῆ τὴν μονότονον ἰδικὴν μουφωνήν ἔχη ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ μας πλοῦτου, ὅστις κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον εἶναι «γαλήνη ψυχῶν, βραβευτῆς εἰρήνης, τὸ θορυβοῦν καὶ κυμαῖνον τῶν λογισμῶν καταστέλλων... μαλάσσει μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς τὸ θυμούμενον, τὸ δὲ ἀκόλαστον σωφρονίζει». Καὶ ἵνα ἡ ἐπ' «ἐκκλησίας αὐτῆς φωνῆ» δημιουργήσῃ τὰ ἀνάλογα πρὸς τὴν κατασκευαστικὴν περίοδον, τὴν ὅποιαν διερχόμεθα, ψυχικὰ συναισθήματα, προοιμιακῶς ἀνάγουσα ἡμᾶς εἰς συμπόρευσιν τῷ Κυρίῳ συσταύρωσιν καὶ συνανάστασιν μετ' αὐτοῦ, ὡς ἐλαχίστην ἐκδήλωσιν καὶ δεῖγμα τῆς συνειδητῆς, προσωπικῆς καὶ ὑπευθύνου συμμετοχῆς μας εἰς τὸ Θεῖον Δράμα, τοῦ ὁποίου ἐγγίζει ἡ φοβερὰ καὶ ψυχροσωτήριος ἀνάμνησις.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 6517
Διεκπ. 3507 } Ἀθήνησι τῇ 10η-11-1970

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1774

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Ἱεράς Συνόδου δὲν ὑφίστανται πλήρη στοιχεῖα περὶ τῶν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἐπενεχθεισῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ζημιῶν (καταστροφή κτιρίων καὶ ἐπίπλων Ἱερῶν Ναῶν, Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων) ὡς καὶ περὶ τῆς θανατώσεως προσώπων τῆς Ἐκκλησίας, Συνοδικῆ διαγνώμη, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως ἀποστείλητε τῇ Διαρκεῖ Ἱερᾷ Συνόδῳ, τὸ δυνατόν ταχύτερον, ἐκθέσεις, εἰς ἃς σαφῶς καὶ εὐσυνόπτως νὰ διαλαμβάνωνται τὰ ὡς ἄνω στοιχεῖα.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώλυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κων/τῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος
- † Ὁ Νικαίας Γεώργιος

Ὁ Ἀρχιεραγματεῶν
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 6518
Διεκπ. 3508 } Ἀθήνησι τῇ 10η-11-1970

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1775

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σκοποῦσα εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Γενικοῦ

Προϋπολογισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οικονομικοῦ ἔτους 1971, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 14 παραγρ. 2 τοῦ Ν.Δ/τος 126/1969 καὶ τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 4/1969 Κανονισμοῦ, παρακαλεῖ ὑμᾶς, ὅπως τὸ ταχύτερον δυνατόν ἀποστείλητε εἰς τὸν ΟΔΔΕΠ κεχωρισμένως:

α) Προϋπολογισμὸν Ἐσόδων - Ἐξόδων οικονομικοῦ ἔτους 1971 τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καὶ

β) Προϋπολογισμὸν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων οικονομικοῦ ἔτους 1971 τῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ὑμῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων.

Πρὸς τοῦτοις καὶ πρὸς διευκόλυνσιν ὑμῶν διαπέμπομεν ὑμῖν, περικλείστως ὡδε, ἔντυπα σχέδια προϋπολογισμῶν, τὴν τήρησιν τῶν ὁποίων κατὰ Κεφάλαιον καὶ Ἄρθρον θεωροῦμεν ἀπαραίτητον, διὰ τὴν ἐνιαίαν ἐμφάνισιν τοῦ Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὀκιοθεν νοεῖται, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Μητροπολιτικῆς ὑμῶν περιφερείας θὰ περιλαμβάνῃ τοὺς ἐπὶ μέρος προϋπολογισμοὺς ἀπάντων τῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ὑμῶν Νομικῶν Προσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ναῶν, Μονῶν κ.λ.π.).

Οἱ ἐπὶ μέρος προϋπολογισμοὶ δέον νὰ τηρῶνται παρ' ὑμῖν διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ παρακολούθησιν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώλυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κων/τῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος
- † Ὁ Νικαίας Γεώργιος

Ὁ Ἀρχιεραγματεῶν
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 6604
 Διεκπ. 3541 Ἀθήνησι τῇ 16η-11-1970

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1776

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, γνωρίζουσα ὑμῖν, ὅτι ὁ ὑπ' Αὐτῆς ἐκδοθεὶς Κανονισμὸς ὑπ' ἀριθμ. 12 «Περὶ ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἐπαρχιακῆς Γενικῆς Συνελεύσεως» ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 185 ΦΕΚ (τ. Α') τῆς 11-9-1970 καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 26 Φύλλῳ τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς 16-10-1970, ἐπιθυμεῖ ὅπως ἐπιστήσῃ τὴν ὑμετέραν προσοχὴν ἐπὶ τῆς τασσομένης διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 9, παράγρ. 1 καὶ 2 τοῦ ὡς εἴρηται Κανονισμοῦ, τετραμήνου προθεσμίας διὰ τε τὴν σύγκλησιν τῶν κλησιαστικῶν Συμβουλίων πρὸς ἐκλογήν ἐκπροσώπων διὰ τὴν Ε.Γ. Συνέλευσιν καὶ τὴν σύγκλησιν τῆς πρώτης Ε.Γ. Συνελεύσεως, ἥτις προθεσμία συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 10 αὐτοῦ, λήγει τὴν 16ην Φεβρουαρίου 1971.

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερωσύμοσ, Πρόεδρος
 † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
 † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
 † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
 † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
 † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρουτανίας Δαμασκηνὸς
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανὸς
 † Ὁ Κίτρος Βαρνάβας
 † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
 † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κων/ντῖνος
 † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος
 † Ὁ Νικαίας Γεώργιος

Ὁ Ἀρχιεραμματεῦσ

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 6608
 Διεκπ. 3552 Ἀθήνησι τῇ 16η-11-1970

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1777

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Σοβαρῶς ἀπασχολεῖ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν τὸ μέγα πρόβλημα

τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦτέστι τῆς σταθερᾶς ἐπανδρώσεως αὐτοῦ καὶ τῆς μονίμου καὶ ἀδιαταράκτου παραμονῆς καὶ διακονίας, ἐν ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς τῆς μετανοίας αὐτῶν, τῶν ὑπαρχόντων καὶ προσερχομένων ἀδελφῶν.

Τὸ μέγα τοῦτο θέμα ἐπανειλημμένως ἔχει ἀπασχολήσει καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτις πολλὰς ἔχει ἀπολύσει ἄξι τοῦδε Ἐγκυκλίους τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις διὰ τὴν μὴ πρόσληψιν Ἀγιορειτῶν Ἱερομονάχων καὶ Μοναχῶν εἰς Ἐκκλησιαστικὰς διακονίας καὶ περὶ ἐπανόδου αὐτῶν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Ὅθεν, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἀνανεοῦσα τὰς ὡς ἄνω Ἐγκυκλίους Αὐτῆς παρακαλεῖ ὑμᾶς, ἵνα, ὡς οἷόν τε τάχιον, ἀποστείλητε Αὐτῇ Πίνακας τῶν ἐν ταῖς Θεοφρονητοῖς Παροικίαις ὑμῶν ἐργαζομένων Ἱερομονάχων, Ἱεροδιακόνων καὶ Μοναχῶν, ἐξ Ἁγίου Ὄρους προσερχομένων, πειθαναγκάσητε δὲ τοὺς τοιοῦτους Κληρικούς καὶ Μοναχοὺς, ὅπως ἐπανεέλθωσιν εἰς τὰς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱεράς αὐτῶν Μονάς, ἀποφεύγοντες τοῦντεῦθεν ἐπιμελῶς τὴν πρόσληψιν Ἀγιορειτῶν Ἱερομονάχων καὶ Μοναχῶν ἐν ταῖς ὑπηρεσίαις καὶ ἀνάγκαις τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῶν καθ' ὑμᾶς Θεοφρονητῶν Παροικιῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερωσύμοσ, Πρόεδρος
 † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
 † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
 † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
 † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
 † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρουτανίας Δαμασκηνὸς
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανὸς
 † Ὁ Κίτρος Βαρνάβας
 † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
 † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κων/ντῖνος
 † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος
 † Ὁ Νικαίας Γεώργιος

Ὁ Ἀρχιεραμματεῦσ

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 6697
 Διεκπ. 3619 Ἀθήνησι τῇ 20η-11-1970

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1779

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 20-11-1970, εισηγήσει τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Αὐτῆς, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιζησάντων ἐκ τῆς πρωτοφανοῦς Θεο-

μηνίας τοῦ Πακιστάν, πλὴν τῆς περιφορᾶς δίσκου, περὶ οὗ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 1778/19-11-1970 τηλεγραφικὴ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, ὁργανώση ἐν τοῖς ἀστικοῖς κέντροις τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῇ προνοίᾳ τῶν ἐκασταχοῦ Σεβασμιωτάτων Ἱερορχῶν, ἐξόρμησιν συλλογῆς κονσερβῶν κρέατος, ἰχθύων καὶ γάλακτος.

Ὅθεν, Συνοδικῇ ἀποφάσει, διαπέμποντες ὑμῶν, συνημένως ὧδε, ἀντίτυπον ταυταριθμοῦ καὶ ταυτοχρόνου Συνοδικῆς παραινέσεως πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν, παρακαλοῦμεν, ὅπως ὁργανώσητε τὴν τοιαύτην ἐξόρμησιν, ἀποστείλητε δὲ τὰς συγκεντρωθησομένας ποσότητας κονσερβῶν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν, παρ' ἣ ἔχει συγκροτηθῆ εἰδικὴ Ὑπηρεσία, κατόπιν προηγουμένης συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὑπηρεσίας Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης ἱατροῦ κ. Σωφ. Χατζηδάκη (τηλέφωνον 222-703).

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνομος, Πρόεδρος

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

† Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εἰδορυτανίας Δαμασκηνός

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Προβέζης Στυλιανός

† Ὁ Κίτρους Βαρνάβας

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρρεσιάδος Κων/ντῖνος

† Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

† Ὁ Νικαίας Γεώργιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. { Πρωτ. 6697
 Διεκπ. 3619 Ἀθήνησι τῇ 20ῃ-11-1970

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1779

Π ρ ὶ

Τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν

Τὸ δράμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ Πακιστάν συνέχει σήμερον ὅλην τὴν οἰκουμένην. Συναισθήματα συμπαθείας πρὸς τὸν λαόν, ὅστις ὑπέστη κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τὴν πλέον πρωτάκουστον καταστροφὴν εἰς ἀνθρώπινον ὕλικόν, ἐκδηλοῦνται πανταχόθεν. Ἐν ἑκατομμύριον μόνον οἱ νεκροί, 2,5 ἑκατομμύρια τὰ ἀνθρώπινα θύματα, καὶ ἡ πείνα καὶ αἱ ἐπιδημιαὶ καιροφυλακτοῦν διὰ τὰ ἐξαφανίσουν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τοῦ Πακιστάν τοὺς ἀπομεινάντας ζῶντας. Εἶναι ἀδύνατος ἡ περιγραφή τῆς ἀφαντάστου καταστροφῆς, καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὅλη σκέπτεται σήμερον τὸν τρόπον συμπαραστάσεως εἰς τὰ τραγικὰ θύματα τοῦ μεγάλου

τούτου κακοῦ, ὅπερ ἐπληξε τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τὰ ἀνατολικά παρὰ τὰ τοῦ Πακιστάν.

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, εὐαίσθητος πάντοτε εἰς τὸν πόνον τοῦ συνανθρώπου, ἀπευθύνει ἐκκλησίαν πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν, ὅπως βοηθήσῃ τοὺς πληγέντας συνανθρώπους ἡμῶν, τὴν δυστυχίαν τῶν ὁποίων ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσῃ ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα.

Ἐκαστος, ἀσφαλῶς, δύναται νὰ βοηθήσῃ ὀλίγον. Ἀλλὰ τὸ ὀλίγον τῶν πολλῶν γίνεται πολὺ, ὅταν μάλιστα οἱ πολλοὶ προσφέρουν ὅτι δύναται ἐξ ὅλης καρδίας. Ἐχομεν ἄλλωστε πρόσφατον τὴν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς Μπιάφρας καὶ τῶν πλημμυροπαθῶν τῆς Ρουμανίας. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν δὲν ὑπῆρξεν ἐνκαταφρόνητος, παρ' ὅλον ὅτι ἡ σχετικὴ ἐξόρμησις ἐγένετο μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν. Πρὶν ἀπὸ 26 μῆνες, ἡ ἀγάπη ὅλων προσέφερε διὰ τὰ παιδιὰ τῆς Μπιάφρας 245.000 κονσέρβες. Πρὶν ἀπὸ ἕξι μῆνες καὶ πάλιν ἡ ἀγάπη ὅλων ἔστειλε 43.000 κονσέρβες καὶ 28.000 τεμάχια ἱματισμοῦ εἰς τὴν Ρουμανίαν. Ἐπίσημοι στατιστικαὶ ἀναφέρουν, ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἡ μικρὰ Ἑλλάς, ἦλθεν ἐνάτη ἐξ ὅλων τῶν Κρατῶν εἰς προσφορὰν ὑπὲρ τῆς Μπιάφρας, πρὸς δὲ τοὺς πλημμυροπαθεῖς τῆς Ρουμανίας ἡ συμπαράστασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγκριτικῶς ὑπῆρξεν ἡ μεγαλύτερα ὅλων κυριολεκτικῶς καὶ ἀντιέροβλητος.

Καὶ σήμερον ὁ Θεὸς καλεῖ πάντας ἡμᾶς νὰ ἀφήσωμεν τὴν ἀγάπην νὰ ὁμιλήσῃ μὲ τὸν ἰδικόν τῆς τρόπον. Δυστυχῶς δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς τί περισσότερον χρειάζονται οἱ κατεστραμμένοι πληθυσμοὶ τοῦ Πακιστάν. Ἀπὸ τὰς πληροφορίας τῶν ἐφημερίδων βλέπομεν, ὅτι ἡ πείνα ἀποτελεῖ σήμερον τὴν πλέον τραγικὴν ἀπειλὴν διὰ τοὺς ἐπιζῶντας.

Ὅθεν, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν ὡς ἄνω ἐπέειγυσαν ἀνάγκην τοῦ τραγικοῦ λαοῦ τοῦ Πακιστάν, παρακαλοῦμεν ὅπως ἕκαστος προσφέρει ὑπὲρ αὐτοῦ, κονσέρβες κρέατος, ἰχθύων καὶ γάλακτος.

Πρέπει ὅμως νὰ κινήθωμεν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον. Δι' αὐτὸ ἀπεφασίσθη, ὅπως εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν περιφεροθῆ εἰδικὸς δίσκος, ὥστε νὰ δοθῆ ἡ δυνατότης νὰ βοηθήσωμεν ὅλοι δίδοντες χρήματα. Ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τὰς πόλεις θὰ ἔχωμεν τὴν ἐνκαιρίαν νὰ προσφέρωμεν ἕκαστος τὰς κονσέρβας εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς παραλαβῆς ἐκάστης ἐνορίας. Ἡ προσφορὰ τῶν κονσερβῶν θὰ πρόπῃ νὰ γίνῃ ἀμέσως, ὥστε νὰ δυνήθῃ ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀποστείλῃ ἐγκαίρως τὴν εἰς τροφίμα βοήθειαν εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ τῆς.

Ὁ λιμὸς δὲν ἐπιτρέπει καμμίαν καθυστέρησιν. Παράλλῃως θὰ ὑπάρχῃ εἰδικὸς λογαριασμὸς διὰ τὴν συλλογὴν χρημάτων εἰς ὅλας τὰς Τραπεζάς, τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμειντήρια καὶ τὰ ἄλλα Πιστωτικὰ Ἱδρύματα.

Βέβαιοι ὄντες, ὅτι καὶ πάλιν ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἀνταποκριθῆ πλουσίως εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν αὐτὴν τῆς ἀγάπης ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ Πακι-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Σύσφιξις τῶν σχέσεων.

Ἡ μετὰ πρόσκλησιν τῆς Ἱ. Συνόδου ἐπίσκεψις εἰς Ἑλλάδα τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Μητροπολίτου Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωροθέου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀποτελεῖ νέον σταθμὸν εἰς τὸ ἔργον τῆς συσφίξεως τῶν σχέσεων τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο τὰ μέγιστα προωθήθη τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ τῶν μεταβάσεων τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἐτέρων Σεβ. Ἀρχιερέων εἰς ὁμοδόξους Χώρας, ἐκ τῶν ὁποίων μεταβάσεων πρόσφατος εἶναι καὶ ἡ τόσον καρποφόρος ἐπίσκεψις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρον κ. Βαρνάβα εἰς Φινλανδίαν, ἔνθα οὗτος ἔτυχε ἐγκαρδίον καὶ λίαν τιμητικῆς ὑποδοχῆς, δεδομένου ὅτι τὸ πρῶτον Ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεσκέφθη τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Φινλανδίας.

Ἡ εἰς Ἑλλάδα παρουσία τοῦ Προκαθημένου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπίσκεψις τῆς Ἱ. Συνόδου, τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρον, ὡς καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν πρὸς ἔξαρσιν τῶν δεσμῶν, οἵτινες συνδέουν τὴν διὰ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῶν Ἑλλήνων ἱεραποστόλων ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου θεμελιωθείσαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ πρὸς ὑπόμνησιν τῶν ἀγώνων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης κατὰ τὴν μακροαῖονα ἱστορίαν της, ἐπίσης δὲ καὶ πρὸς ἀναθέρευσιν τῆς συνειδήσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ.

«Συμπάσχει πάντα τὰ μέλη».

Μετὰ μεγίστης ὀδύνης ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματός της μετέχει τοῦ παγcosμίου πένθους διὰ τὸ ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν συνανθρώπων μας εὔρον ἐν Πακιστάν οἰκτρὸν θάνατον ἐκ τῆς μανίας τῶν παλιροῦν κνμάτων καὶ τῶν ἐξηγησιμῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ὡς καὶ ἐκ τῆς πείνης, χολέρας καὶ ἄλλων μολυσματικῶν ἀσθενειῶν.

Τὸ παρήγορον εἶναι, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος τραγωδία, — ἣτις εὐρίσκειται εἰσέτι ἐν ἐξελίξει, δοθέντος ὅτι δὲν ἐξέλιπεν ὁ ἐκ τῶν ἀσθενειῶν τούτων κίνδυνος—, ἐκινήτοισεν ὀλόκληρον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον εἰς μίαν σταυροφορίαν συμπαροστάσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν τόσον δεινῶς πληγείσαν καὶ δοκιμασθεῖσαν περιοχὴν τῆς Ἀσίας. Αἱ προσευχαὶ ὑπὲρ τῶν θανάτων Πακιστανῶν καὶ ἡ ἐκ πασῶν τῶν ἐσχαιῶν τῆς γῆς ἀποστολὴ εἰς τοὺς ἐπιζήσαντας τροφίμων καὶ μέσων ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον ἄμεσος ἢ ἔμμεσος διάδοσις τοῦ χριστιανικοῦ ἀνθρωπιστικοῦ πνεύματος ἔχει συντελέσει, ὥστε νὰ ἰσχύουν ἐν τινι βαθμῷ οἱ λόγοι τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. ιβ', 26) ἢ «Τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ;» (Β' Κορ. ια', 29).

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐκινήτοισαν καὶ τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος, διὰ τῆς προσευχῆς καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός του, ἀνταποκρινόμενος προθύμως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἔσπευσε νὰ ἐνισχύσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον τοὺς ἐν Πακιστάν ἀδελφούς του.

Αἴθουσα πνευματικῶν προσκλητηρίων.

Τὰ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τελεσθέντα τὴν 13ην Νοεμβρίου ἐγκαίνια τῆς ἀνακαινισθείσης καὶ ἐξωραϊσθείσης αἰθούσης τελετῶν καὶ διαλέξεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔδωκαν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἀφορμὴν, ἵνα διατυπωθῆ ἡ διάπυρος εὐχή, ἵνα ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης (πάντοτε ἐνώπιον θαλαρῶν συνάξεων ἐκπαιδευμένων ἢ μετεκπαιδευμένων ζωντανῶν στελεχῶν τοῦ καθ' ὅλον ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου ἐκπορευόμενα πεφωτισμένα συνθήματα πρὸς ἀναζωπύρωσιν καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας).

Ἐν τοιοῦτο σύνθημα ἀκριβῶς ἠκούσθη ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ κατὰ τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας τῶν περὶ ὃν ὁ λόγος ἐγκαίνιων, ὅταν ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Φροντιστηρίου τῆς νέας σειρᾶς τῶν ὑπερδιακονῶν ὑποψηφίων κατηχητῶν καὶ κατηχη-

στάν, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς τὴν εὐλογίαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Μεγάλου καὶ Πανοικτίρμονος Θεοῦ.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἰε ρ ὠ ν ν υ μ ο ς, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γ ε ὠ ρ γ ι ο ς
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰ ἄ κ ω β ο ς
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σ ε ρ α φ ε ἰ μ
- † Ὁ Σεβίων καὶ Κοζάνης Δ ι ο ν ὄ σ ι ο ς
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας Δ α μ α σ κ η ν ὄ ς
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Προβέξης Σ τ υ λ ι α ν ὄ ς
- † Ὁ Κίτρον Β α ρ ν ἄ β α ς
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κ ω ν / ν τ ἰ ν ο ς
- † Ὁ Κασσανδρείας Σ υ ν ἔ σ ι ο ς
- † Ὁ Νικαίας Γ ε ὠ ρ γ ι ο ς

Ὁ Ἀρχιεπισκοπάρχης
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

— Κατά την συνεδρίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 10.11.70 ἀνεκοινώθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου τὰ κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐν Αἰθιοπίας, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Κίτρους κ. Βαρνάβα τὰ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Φινλανδίας. Ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀνακοινώσεων ἐλήφθησαν αἱ δέουσαι ἀποφάσεις διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς ἐν λόγῳ καὶ τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους κατ' Ἀνατολὴν Ἐκκλησίας.

— Τῆ 18ῃ Νοεμβρίου ἐ.ἔ. ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν ἐπισήμῳ συνεδρίᾳ αὐτῆς ἐδεξιώθη τὸν Μακ. Μητροπολίτην Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωρόθεον μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, ὃν ἤκουσεν ἀναπτύξαντα τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Τσεχοσλοβακίας προβλήματα. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὑποσχεθεῖσα εἰς αὐτὸν ἀμέριστον τὴν ἀδελφικὴν συμπαράστασιν τῆς, ἀπένευμεν εἰς αὐτὸν μὲν τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Τάμγατος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, εἰς δὲ τὰ μέλη τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀνάλογα παράσημα.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 18.11.70 ἀπεφάσισεν, ὅπως περιοχθῆ ἡ δίσκος εἰς τοὺς ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ Πακιστάν, τὸ προῖον τοῦ ὁποίου θὰ ἀποσταλῆ τὸ συντομώτερον εἰς τὴν πληγεῖσαν ὑπὸ τῆς πρωτοφανοῦς θεομηρίας Χώραν διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἐπιζώντων θυμάτων αὐτῆς.

τριῶν, οἵτινες ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου, ἵνα διὰ συνεχῶς ἀνανευμένων καὶ ἀξαναομένων πνευματικῶν ἐπιδόσεων προετοιμάσουν ἑαυτοὺς διὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀναδείξεως τῶν ψυχῶν τῶν κατηχομένων εἰς ὀλοκληρωμένας χριστιανικὰς προσωπικότητας διὰ τῆς μορφώσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν αὐταῖς.

Προτάσεις καὶ ἔκκλησις.

Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς ἐξωσχολικῆς ζωῆς τῆς νεολαίας, ὁ «Σύλλογος τῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν», ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν προφύλαξιν τῶν νέων ἐκ τοῦ «χειμῶρον τῶν ρυπαροτήτων», διετύπωσεν ἀξιολόγους προτάσεις, αἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων ἀποβλέπουσιν ἔσθην μὲν εἰς τὸν ἄγρυπνον ἔλεγχον «ἐπὶ τῶν διαφόρων κλάμπς, σφαιροιστηρίων, μπάρ, ἀνεοκυματικῶν μπουάτ», κινηματογραφῶν κ.λ.π.», ἐτέρωθεν δὲ εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς «εἰσαγωγῆς φιλμς μὲ θέματα σέξ, βίας καὶ διαστροφῶν» καὶ ἐκ τρίτου εἰς τὴν ἀσθηρὰν παρακολούθησιν καὶ ἐξουδετέρωσιν τῆς κυκλοφορίας διαφόρων «αἰσχρῶν ἐκδόσεων» σεξολογίας καὶ διαστροφῶν».

Αἱ ἀξιέπαινοι προτάσεις αὗται συνοδεύονται ὑπὸ θεομῆς «ἐκκλήσεως πρὸς πάντας τοὺς ἐκδότας βιβλίων, ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ὅπως οὗτοι αἰρούμενοι εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐπιλέγων μετὰ μεγαλυτέρου αἰσθήματος εὐθύνῃς τὴν ὕλην, ἀποφεύγοντες τὴν προβολὴν τῆς βίας, τοῦ χιππισμοῦ,

— Ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου ἀπεστάλη σχετικῶς εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Πακιστάν στρατηγὸν Ἀγά-Μωχάμετ-Γιαχι-Ἀχάν τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα :

« Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, πληροφορηθεῖσα μετ' ὀδύνης τὴν φοβερὰν καταστροφὴν τὴν πλῆξασαν τὴν ὑμετέραν χώραν ἐκφράζει πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα καὶ ὀλόκληρον τὸν λαὸν τοῦ Πακιστάν τὴν βαθυτάτην συμπάθειαν αὐτῆς καὶ παρακαλεῖ τὸν ἐλεήμονα Θεὸν νὰ ἀποτρέψῃ παρομοίαν συμφορὰς καὶ δοκιμασίας».

Ἱε ρ ὄ ν υ μ ο ς

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος»

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Π Ρ Α Ξ Ι Σ 86 η

Θέμα: Ἀ ρ γ ί α Ἱε ρ ο κ ῆ ρ υ κ ο ς.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν: α' τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9 «περὶ Καταστάσεως τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἄρθρον 117, β, ι, κθ, ἄρθρον 152 παραγρ. 1, α, β, καὶ ἄρθρον 10 παραγρ. 1, β' τὸ ὅτι ὁ Πανσοιὸλ. Ἀρχιμ. κ. Ἀριστόβουλος Καπαηδόνης, Ἱεροκέρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, τελεῖ ἤδη ἐν προφυλακίσει,

τοῦ διεθνοῦς πλειμποῖσμου καὶ ἐν γένει θεμάτων, τὰ ὁποῖα διαφθείρουσιν τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, ἀποκόπτουσιν τὴν νεότητα ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς ρίζας τῆς, δυσχεραίνουσιν δὲ καὶ ἐξουδετερώνουσιν τὸ ἐπίμοχθον ἔργον τῆς Ἀγωγῆς».

Πάντες οἱ ὑγιῶς σκεπτόμενοι Ἕλληρες εἴχονται ὀλοφύχως, ὅπως αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος προτάσεις ληφθοῦσιν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὑπὸ πάντων τῶν ἀρμοδίων καὶ πραγματοποιηθοῦσιν ὡς τάχιστα.

Ἀναπαλλοτρίωτον κτῆμα.

Ὁ ὑπὸ τῆς Ἀδστριακῆς Ραδιοφωνίας διοργανωθεὶς παρὰ τὸ Σάλτσμπουργκ πέμπτος κατὰ σειρὰν διάλογος περὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ἐστράφη περὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τοῦ μέλλοντος τῆς Θρησκείας.

Μολοντί οἱ μετασχόντες τοῦ διαλόγου κορυφαῖοι φιλόσοφοι τῆς ἐποχῆς μας ἤμιστα διακρίνονται διὰ τὸν συντηρητικὸν προσανατολισμὸν αὐτῶν, πάντες σχεδὸν ἐτόνισαν, ὅτι οὐδόλοος εἶναι ἄδυνατον νὰ ἐκριζωθῆ ἡ Θρησκεία ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Μάλιστα, ὡς ἐτόνισε χαρακτηριστικῶς ὁ μέγας ἀγγλος ἱστορικὸς Ἄρνολντ Τόυνμπη ἐν γραπτῇ ἀνακοινώσει του, διανεμηθεῖσιν εἰς τοὺς συνέδρους, «ἡ Θρησκεία ἀποτελεῖ ἐν ἀναπαλλοτρίωτον κτῆμα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου».

καὶ γ' τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2/6-10-1970 Πρᾶξιν τοῦ παρὰ τῆ Ἱερωῦ Συνόδου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἱπηρεσιακοῦ Συμβουλίου,

ἀποφασίζομεν:

ἐπιβάλλομεν εἰς τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἀριστόβουλον Καπαρθόνη, Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας μέχρις ἐκδικάσεως τῆς υποθέσεως τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν συνφθὰ τῶ ἀρθρῶ 152 παρ. 1α, β, ὡς ἀπολέσαντα τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 19ῃ Ὀκτωβρίου 1970

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνομος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 14-24 Νοεμβρίου ἐ.ε.:

Ἐχοροστάτησεν τὴν 24ην Νοεμβρίου κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τοῦ ἑορτάζοντος Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Αἰκατερίνης Πετραλώνων.

Ἐτέλεσε τὴν 14ην Νοεμβρίου τὸν Ἀγιασμὸν τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου Ταχυδρομικοῦ Μεγάρου.

— Τὴν 21ην Νοεμβρίου τὸν Ἀγιασμὸν τῶν ἐγκαινίων τοῦ Νευροψυχιατρικοῦ Νοσοκομείου εἰς Νταοῦ Πεντέλης.

— Τὴν 22αν Νοεμβρίου τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ, συμπαραστατούμενος ὑπὸ μελῶν τῆς Δ.Ι. Συνόδου, καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων Ἀρχιεπισκόπων Ἀθηνῶν.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν μνημόσυμον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πεσόντων κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940-1941 ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Κορυτσᾶς.

Προέστη τὴν 15ην Νοεμβρίου Δοξολογίας ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς ἑβδομάδος τοῦ Διεθνoῦς Ἔτους Παιδείας.

— Τὴν 17ην Νοεμβρίου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Νεκρωσίου Ἀκολουθίας, κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ πρ. Πρωθυπουργοῦ Κωνστ. Τσαλδάρη.

Προήδρευσε τὴν 14ην 16ην, 17ην, 18ην, 19ην καὶ 20ην Νοεμβρίου τῆς Δ. Ι. Συνόδου.

— Τὴν 17ην Νοεμβρίου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε.

— Τὴν 18ην Νοεμβρίου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

— Τὴν 19ην Νοεμβρίου εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ περιοδικὸν «Θεολογία».

— Τὴν 20ην Νοεμβρίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σιβιτανίδειου Σχολῆς.

— Τὴν 23ην Νοεμβρίου τῆς συγκροτηθείσης εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς βοηθείας τῶν θυμάτων τοῦ Πακιστάν, τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἐξοχωτάτων Ὑπουργῶν, Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Δουβαλοπούλου καὶ Ἐμπορίου κ. Ζάππα, τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Ρίτσου καὶ ἄλλων παραγόντων.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ κληροδοτήματος Μελισσοφυγίου.

— Τὴν 24ην Νοεμβρίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Γενικοῦ Φιλοπώχου Ταμείου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐπεδέχθη τὴν 14ην Νοεμβρίου ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ Ἑλληνικοῦ τὴν Α.Μ. τὸν Μητροπολίτην Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωρόθεον μετὰ τῆς συνοδείας του.

Παρέστη τὴν 14ην Νοεμβρίου εἰς τὴν τελετὴν ἐνάρξεως τοῦ παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ Φροντιστηρίου ὑποψηφίων Κατηχητῶν.

— Τὴν 15ην εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Θεϊαν Λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Μητροπολίτου Πράγας κ. Δωροθέου, παρὰ τοῦ ὁποῦ ἐδέχθη καὶ τὸν Μεγαλόσταυρον τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Ἐκκλησίας.

— Τὴν 17ην Νοεμβρίου εἰς δεξίωσιν δοθεῖσαν ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, πρὸς τιμὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Μητροπολίτου Πράγας.

— Τὴν 20ην Νοεμβρίου, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, εἰς πραγματοποιηθεῖσαν γενικὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐφημερίων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, πρὸς οὓς ὠμίλησεν διὰ τοὺς ἐράνους ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς «Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης».

— Τὴν 21ην Νοεμβρίου ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Ὁ Παρνασσός» εἰς τὴν τελετὴν ἐπὶ τῇ 60ῇ ἑπετείῳ τοῦ Σ.Ε. Προσκόπων.

Παρηκολούθησε τὴν 15ην Νοεμβρίου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασίας κ. Ν. Σιώρη γενομένην ὁμιλίαν, ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τοῦ Διεθνoῦς Ἔτους Παιδείας.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Ὁ Παρνασσός» ὁμιλίαν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ προστάτου τῶν χανσενικῶν κ. R. Follereau.

— Τὴν 20ην Νοεμβρίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς κ. Ἐμμ. Βουζίκα.

Παρέθεσε τὴν 14ην Νοεμβρίου ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρέσβευος τῆς Αἰθιοπίας κ. Μ. Ἀμπέμπε, εἰς ὃ παρεκάθησαν καὶ τὰ μέλη τῆς Δ. Ι. Συνόδου.

— Τὴν 15ην Νοεμβρίου, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης, γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Μητροπολίτου Πράγας κ. Δωροθέου καὶ τῆς συνοδείας του, εἰς ὃ παρεκάθησαν καὶ τὰ μέλη τῆς ΔΙΕ.

Παρεκάθησεν τὴν 17ην Νοεμβρίου εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ρίζαρείου Σχολῆς, παρατεθὲν γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Μητροπολίτου Πράγας κ. Δωροθέου.

— Τὴν 21ην Νοεμβρίου εἰς τὸ παρατεθὲν γεῦμα, ὑπὸ τῆς Ἱ. Μονῆς Θεομήτορος, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριώτατου Μητροπολίτου Πράγας κ. Δωροθέου.

Ἐδέξωθη τὴν 22αν Νοεμβρίου ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ τὸν Μακαρ. Μητροπολίτην Πράγας κ. Δωρόθεον, εἰς ὃν παρουσίασε τοὺς ὑπερεκατὸν προσκεκλημένους του.

Ἐπεσκέφθη τὴν 20ην Νοεμβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου.

Ἐπέδωκε, ἀποφάσει τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου:

α) τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Τάγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸν Μακαρ. Μητροπολίτην Πράγας κ. Δωρόθεον.

β) τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ ἰδίου τάγματος εἰς τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Μιχαλόβτσε κ. Κύριλλον.

γ) τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ ἰδίου Τάγματος εἰς τὸν Αἰδεο. Πρωθιερέα δρ. Α. Νόβακ.

δ) τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ ἰδίου Τάγματος εἰς τὸν παγκοσμίως γνωστὸν ἱεραπόστολον τῶν λεπτῶν καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. R. Follereau.

Συνειργάσθη τὴν 19ην Νοεμβρίου μετὰ τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Νικ. Σιώρη καὶ τῶν κ. κ. Ν. Νησιώτη καὶ Κ. Κούρκουλα.

— Τὴν 24ην μετὰ τοῦ Δρος κ. Κωνσταντοπούλου, Συμβούλου παρὰ τῇ Διευθύνσει Ἐκκλησιῶν τοῦ Ὑπουργείου

Ἐξωτερικῶν, τοῦ ἐπιτίμου Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Θ. Καμπέρη, τοῦ πρ. ὑπουργοῦ κ. Χρυσοστόμου Καραπιπέρη, τοῦ καθηγητοῦ κ. Κωνστ. Μουρατίδου, καὶ τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Μαξίμου Ψιλοπούλου.

Ἐδέχθη τὴν 14ην Νοεμβρίου ἐθιμοτυπικὴν ἐπίσκεψιν, ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ, τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Πράγας κ. Δωροθέου καὶ τῆς συνοδείας του.

— Τὴν ἱατρὸν δα Κ. Καραγιαννοπούλου καὶ τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰ. Καραγιαννοπούλου.

Τὴν 16ην Νοεμβρίου τὸν Ἐλβετὸν δημοσιογράφον Δρα F. Ferneau.

Τὴν 17ην Νοεμβρίου ἐπιτροπὴν ἀδιορίστων θεολόγων.

Τὴν 21ην Νοεμβρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνα.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος:

Ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς Ἀγ. Ἀναργύρων Ν. Ἰωνίας, Ἀγ. Παντελεήμονος ὁδοῦ Ἀχαρνῶν (μαθητικῆν), Ἀγ. Αἰκατερίνης Πλάκας, καὶ Μητροπόλεως.

Ἐχοροστάτησεν κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου εἰς Ἱ. Ναὸν Χρυσοσπηλαιωτίσης.

Παρέστη, ἐκπροσωπῶν τὸν Μακαριώτατον, εἰς ἐπιμηδύσανον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Ντὲ Γκῶλ ἐν τῷ Ρωμαιοκαθολικῷ Ναῷ Ἀγ. Διονυσίου.

— Εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια προτομῆς τῆς ἀειμνήστου Ἀδελφῆς τοῦ ΕΕΣ Ἀθηνᾶς Μεσολωρᾶ ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τοῦ ΕΕΣ.

— Εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ «Παγκοσμίου Ὄργανισμοῦ Ὁρθόδοξου Νεολαίας» «Synndesmos» καὶ ὠμίλησε καταλλήλως.

Προήδρευσε τῆς Ἐφορείας καὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

Συμμετέσχε εἰς συνεδριάσεις τῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν σχεδίων τοῦ Τάματος τοῦ Ἔθνους.

Συνειργάσθη μετὰ ὁμάδα συνεργατῶν - ἐθελοντῶν διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς Διευθύνσεως Νεολαίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἐδέχθη, ἀπουσιάζοντος τοῦ Μακαριωτάτου, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Βαγδάτης κ. Κωνσταντίνου.

Θεολογικὴ Σχολή. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 23.11.1970 ἐξελέξατο παμψηφεί Ὑφηγητὴν τῆς Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης εἰς τὴν ἔδραν τῆς Εἰσαγωγῆς καὶ Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης τὸν διδάκτορα τῆς θεολογίας κ. Βασίλειον Γ. Τσάκωαν, ὑποβαλόντα διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Χριστολογία τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου» (Ἀθῆναι 1969).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας

Ἀπὸ 10ης μέχρι 12ης Νοεμβρίου συνήλθεν εἰς Μάντσεστερ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Βρεταννίας κ. Ἀθηναγόρου, τὸ Δ' Κληροκολαϊκὸν Συνέδριον τῆς ἐν Βρεταννίᾳ Ἑλληνορθόδοξου Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν ἐπίσημον ἐναρκτήριον τελετὴν παρέστησαν οἱ πρέσβεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου καὶ ὁ εἰδικῶς προσ-

κληθεὶς ἐξ Ἀθηνῶν γενικὸς διευθυντὴς Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ ἀντιστράτηγος κ. Παπαλουκάς. Τοῦ συνεδρίου μετέσχον σχεδὸν ἅπαντες οἱ ἐν Βρεταννίᾳ κληρικοί καὶ ἐκπρόσωποι ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων, ὀργανώσεων καὶ συλλόγων, ἐπίσκοποι τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ τοπικαὶ ἀρχαί.

Ἱερά Μητρόπολις Κισιάμου καὶ Σελίνου

Τὸ Σάββατον 3ην Νοεμβρίου ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης συνέδριον τῶν θεολόγων τῆς ἐπαρχίας Κισιάμου καὶ Σελίνου. Τοῦ Συνεδρίου προηγήθη κατανυκτικὸς ἑσπερινὸς εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Γωνιάς παρισταμένων καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισιάμου κ. Εἰρηναίου. Ἐν συνεχείᾳ, ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Σεβ. κ. Εἰρηναίου, ὁ ὁποῖος εἰσηγήθη σχετικῶς μετὰ τὴν θέσιν τοῦ θεολόγου εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τὴν κοινωνίαν καθὼς καὶ μετὰ τὴν συνεργασίαν αὐτοῦ μετὰ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ συνέδριον παρέστη καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀκαδημίας κ. Ἄλ. Παπαδερὸς, ὁμίλησας καταλλήλως.

Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ συνεδρίου ἡ Ἀκαδημία παρέθεσε δείπνον πρὸς τιμὴν τῶν συνέδρων εἰς τὸ ὅποιον παρεκάθησαν καὶ τὰ παρεπιδημοῦντα μέλη τοῦ Χριστιανικοῦ θεάτρου. Ἐπιηκολούθησε λίαν ἐποικοδομητικὴ συζήτησις μεταξὺ τῶν θεολόγων καὶ τῶν μελῶν τοῦ Χριστιανικοῦ θεάτρου ἐπὶ θεμάτων τοῦ ἔργου καὶ τῶν δραστηριοτήτων αὐτοῦ, ἡ ὁποία παρέτάθη, λόγῳ τοῦ ἐνδιαφέροντός της, καὶ πέραν τοῦ μεσοβυκτίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

— Εἰς τὸ «Περιοδικὸν Πατριαρχείου Μόσχας» τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἐ.ε., ἀριθμὸς φύλλου 8, ἐδημοσιεύθη λίαν ἐνδιαφέρον ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ - πρωθιερέως Ἀνδρέου Σεργκεγιένκο ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ὅποιον ἐν συντομίᾳ ἀναπτύσσεται ἡ ἱστορία ὡς καὶ ἡ προοπτικὴ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Ὁ ἀρθρογράφος ἀναφέρει εἰς τὰς σχέσεις τῶν Παλαιοκαθολικῶν μετὰ τῶν Διαμαρτυρομένων, τῶν Ἀγγλικανῶν, τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Ὁρθόδοξων.

Ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τοῦ Βελιγραδίου τὸ 1966, ἡ σχηματισθεῖσα Ἐπιτροπὴ διὰ τὸν διάλογον μετὰ τῶν Παλαιοκαθολικῶν κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ δογματικὴ διδασκαλία τῶν Παλαιοκαθολικῶν δὲν εἶναι εἰσέτι ἑκασταχοῦ σαφῶς καὶ ὁμοιομόρφως διατετυπωμένη καὶ ὅτι ἀνεπαρκῶς εἶναι γνωστὴ εἰς τοὺς Ὁρθόδοξους. Ἡ τοιαύτη διαπίστωσις ἐκ μέρους τῶν Ὁρθόδοξων προϋξήνησε λύπην εἰς ὠρισμένους κύκλους τῶν Παλαιοκαθολικῶν, οἱ ὁποῖοι, ἀποβλέποντες εἰς τὸν διάλογον, μεγάλην σημασίαν προσδίδουν εἰς τὴν «intercommunio». Ἄλλ' ὡς εὐστόχως παρατηρεῖ ὁ καθηγητὴς-πρωθιερεὺς Ἀνδρέας Σεργκεγιένκο, ἐν ὅψει τοιοῦτου διαλόγου δέον ὅπως γίνῃ σαφὲς εἰς τοὺς Παλαιοκαθολικούς, «ὅτι διὰ τοὺς Ὁρθόδοξους ἡ ἐνωσις μέσῳ τῆς «intercommunio» εἶναι οὐ μόνον παντελῶς ἀλλοτρία, ἀλλ' ἀπολύτως ἀπαράδεκτος. Οἱ Ὁρθόδοξοι γνωρίζουν, ὅτι δὲν πρέπει χάριν τῆς ἀγάπης νὰ παραμελήται ἡ ἀλήθεια, διότι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ἀγάπη δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀληθινὴ ἀγάπη παρὰ μόνον φαινομενικὴ. Δὲν ὑπάρχει ἀγάπη, ἐκεῖ ὅπου ἐπιτρέπεται ἡ παραβίασις τῆς ἀληθείας».

— Εἰς τὸ αὐτὸ τεύχος ἀναγράφεται ἡ πληροφορία, ὅτι ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ο.Η.Ε. κ. Οὐ Ἄντ ἐπεσκέφθη τὴν 18ην Ἰουνίου 1970 εἰς τὴν Μόσχαν τὸν Μητροπολίτην Νικόδημον, πρόεδρον τοῦ Τμήματος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Πρὸς τιμὴν τοῦ ὑψηλοῦ ἐπισκόπου ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικόδημος παρέθεσε γεῦμα. Αἱ γενομένη μεταξὺ αὐτῶν συζητήσεις διεξήχθησαν ἐν φιλικῇ ἀτμοσφαιρᾷ.

— Τὸν μῆνα Ἰουνίου ἐ.ε. ἐξελέγη καὶ ἔχειροτονήθη εἰς ἐπίσκοπον Οὐμάνσκ, βικάριον τῆς Ἐπαρχίας Κιέβρου, ὁ

ἀρχιμανδρίτης Μακάριος. Ὁ κατὰ κόσμον Λεωνίδας Νικήτις Σφήστου γεννήθη τὸ 1938 ἐν Κιέβω. Τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Μόσχας ἐπεράτωσε τὸ 1965. Τὸ δὲ 1968 ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικοδήμου εἰς διάκονον καὶ μετὰ τρίμηνον εἰς πρεσβύτερον. Τὸν Μάιον τοῦ 1970 προεχειρίσθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κιέβου καὶ Γαλικίας κ. Φιλαρέτου εἰς ἀρχιμανδρίτην.

— Ἀπὸ 1ης ἕως 5ης Ἰουνίου ἐ.ἔ. ὁ Καθολικὸς Πατριάρχης Γεωργίας κ. Ἐφραίμ ὁ Β' εὑρίσκετο εἰς Μόσχαν.

— Ὁ Καρδινάλιος Ἰωάννης Βίλλεμπραντς, ἐκπροσωπῶν τὸν Πάπαν Παῦλον ΣΤ' κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου Μόσχας κυροῦ Ἀλεξίου, παρέμεινε ἀπὸ 22ας ἕως 27ης Ἀπριλίου εἰς τὴν Ρωσίαν ὡς φιλοξενούμενος τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικοδήμου. Κατὰ τὴν διαμονὴν του ἐν Μόσχᾳ ὁ καρδινάλιος Ἰωάννης Βίλλεμπραντς μετὰ τοῦ ἱερέως Ἰωάννου Λόνγκ παρέστη εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Μεγάλης Πέμπτης εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Καθεδρικὸν Ναόν. Εἰς δὲ τοὺς ναοὺς τοῦ Λένινγκραντ οὗτοι προσήλθον κατὰ τὰς Ἀκολουθίας τῆς Μ. Παρασκευῆς, τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ τοῦ Πάσχα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

— Τὴν 10ην Φεβρουαρίου συνήλθεν εἰς Κλουζι (Cluj) θεολογικὸν συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον συμμετέσχον ὀρθόδοξοι καὶ ρωμαιοκαθολικοὶ διαμαρτυρούμενοι θεολόγοι. Κατ' αὐτό, συνεζητήθησαν κοινωνικὰ καὶ οἰκουμενικὰ θέματα.

— Περιοδεύουσα ἀποστολὴ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸν Σεβασμ. Ἐπίσκοπον Ρεγκενβούργου Δ. Γερμανίας Dr. Rudolf Graber ἐπεσκέφθη εἰς τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Ἰουστινιανόν, συνεχίσασα κατόπιν τὴν περιοδείαν τῆς εἰς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας Σερβίας, Βουλγαρίας καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

— Τὸ ἐπίσημον περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας «Biserica Ortodoxa Romana» εἰς ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεῦχη ἐ.ἔ. δημοσιεύει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιστημονικὰ ἄρθρα : 1) καθηγητοῦ Ioan Ramureanu, «Ὁ ἱερεύς, δούλος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τοὺς τρεῖς ἱεράρχας», 2) Gheorghie Litiu, «Ἀνέκδοτον χειρόγραφον, περιέχον ἐπικήδειον κήρυγμα περὶ τὸ 1854», 3) Dr. P. Olteanu, «Αἱ πρῶται πηγαὶ καὶ τὰ Βυζαντινοσλαβικὰ ἀντίτυπα εἰς τὰ ἔργα τοῦ Μητροπολίτου Βαρλαάμ τῆς Μολδαβίας», 4) Flor Teodorescu, «Προβλήματα ὡς πρὸς τὴν Ρουμανικὴν ἐκκλησιαστικὴν διοργανώσιν κατὰ τὸν 10' αἰῶνα», 5) Stefan Andreescu, «Τοιχογραφίαι τῶν Μονῶν Snagov καὶ Tismania», 6) καθηγ. Ion Ionescu, «Θρυῖλος καὶ ἱστορικὴ ἀλήθεια εἰς τὸ ἔσχατον τῆς Μονῆς Arges» καὶ 7) Grigore Pantiru, «Περὶ τῆς ἀξίας τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς».

— Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 3-4 τεῦχος τοῦ αὐτοῦ περιοδικοῦ περιλαμβάνονται τὰ ἐξῆς ἐπιστημονικὰ ἄρθρα: 1) καθηγ. D. Staniloae, «Δούλοι τοῦ Θεοῦ, δούλοι τῶν ἀνθρώπων» καὶ 2) Gheorghie Ciucu, «Οἱ λειτουργικοὶ ὕμνοι διὰ μικτὴν χορωδίαν».

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 τεῦχος ἐ.ἔ. τοῦ ἐπιστημ. θεολογικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας «Ortodoxia» δημοσιεύονται τὰ ἐξῆς ἄρθρα: 1) Liviu Stan, «Ἡ οἰκονομία καὶ ἡ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων ἐπικοινωνία», 2) Ioan G. Coman, «Αἱ βάσεις τῆς θέσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ρουμανίας ἐναντι τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν», 3) D. Staniloae, «Ἡ ἑκτακτος σύνοδος τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων», 4) Ion Bria, «Ἡ ἐνεργητικὴ ἔννοια τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης» καὶ 5) Petre Coman, «Τὸ πρόβλημα τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἰς τὰς διορθοδόξους συζητήσεις τοῦ 10' αἰῶνος».

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Α. Ἀγιότης ὁ πάπας Παῦλος ΣΤ' τὴν 9ην Νοεμβρίου ἐδέχθη ἐπισήμως τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αἰθιοπίας Χάιλε Σελάσιε Α'.

— Τὴν 16ην Νοεμβρίου ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' μετέβη εἰς τὴν ἔδραν Ὁργανώσεως Τροφῆς καὶ Γεωργίας τοῦ Ο.Η.Ε. (F.A.O.) καὶ ἐξεφώνησε λόγον πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν 119 χωρῶν μελῶν αὐτῆς. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐγένετο πρὸς τιμὴν τῆς 25ης ἐπετείου τῆς ἰδρύσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ὀργανώσεως.

— Ὁ Ἀρμένιος Καρδινάλιος Ἀγκατζιανιάν, πρόεδρος τῆς «Ἱ. Συνόδου ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῶν λαῶν», ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του τὸσον ἕνεκα ἡλικίας, διότι συνεπλήρωσε τὸ 75ον ἔτος, ὅσον καὶ ἕνεκα τῆς ἐπισφαλοῦς ὑγείας του. Ὁ Πάπας δεχθεὶς τὴν παραίτησιν, ὠνόμασε διάδοχον αὐτοῦ τὸν καρδινάλιον Ἀγγελον Ρόσσι, ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Σάο Πάολο τῆς Βραζιλίας.

— Τετρακόσιοι λαϊκοὶ μετέσχον τοῦ ἐν Ρώμῃ συγκληθέντος Διεθνoῦς συνεδρίου Λαϊκῶν Ὁργανισμῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ ὡς κύριον θέμα εἶχε τὸ ἔργον καὶ τὴν κλῆσιν αὐτῶν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ ἐπὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπιτροπὴ τῆς Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς προσεκάλεσε τὴν ἐκεῖ Ρωμαιοκαθολικὴν καὶ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν νὰ συνεργασθοῦν εἰς κοινὸν πρόγραμμα εὐαγγελισμοῦ τῶν λαῶν κατὰ τὸ 1974. Προτείνεται, ὅπως αἱ Ἐκκλησίαι σχηματίσιν «ἠνωμένον χριστιανικὸν μέτωπον» πρὸς καλυτέραν διάδοσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος.

— Ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πάστωρ Μπλέκκ παρηκολούθησε τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἰταλίας, ὅπερ συνήλθεν ἐν Φλωρεντίᾳ ἀπὸ 1ης μέχρι 4ης Νοεμβρίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Κληῖσις κατηγορουμένου [2]

Πρὸς
τὸν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτην
Ὁνησιφόρον Ἀγιοπαυλίτην
(κατὰ κόσμον Παναγιώτην Κεκάκην)
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τὴν 10ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11ην πρωινήν, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῶν ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν, δι' ἧς διενεργοῦνται τακτικαὶ ἀνακρίσεις, συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθ. 6667/780 /12-3-70 ἐγγράφῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῷ ὑπ' ἀριθμ. Δ. 354/2 1-3-70 τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Νικοδήμου.

Ἐν Κηφισῷ τῇ 2ᾳ Νοεμβρίου 1970

Ὁ Ἀνακριτῆς

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Κύριλλος Μάνθος Ἱερεὺς Κων. Κοντογιώργης

Ἱερά Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 33, 34, 35 καὶ 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημερικῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἀγίας Φωτεινῆς, 2) Ἁγίου Δημητρίου Ἁγίου Γεωργίου, 3) Ἁγίου Νικολάου Ἀνύδρου, 4) Ἁγίων Νικάνδρου καὶ Ἰωαννικίου Ἀριδαίας, 5) Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀχλαδοχωρίου, 6) Ἁγίου Δημητρίου Δαμιανοῦ, 7) Ἁγίου Γεωργίου Ἐξαπλατάνου, 8) Ἁγίων Ἀρχαγγέλων Ἐπισκοπῆς, 9) Ἁγίου Δημητρίου Καλλιπόλεως, 10) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Λάκκας, 11) Ἁγίου Ἀθανασίου Λειβαδίτης, 12) Ἁγίου Νικολάου Λεπτοκαρυῆς, 13) Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Λουδία, 14) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Νέας Ζωῆς, 15) Ἁγίου Δημητρίου Πολλῶν Νερῶν καὶ 16) Ἁγίου Ἀθανασίου Φλαμουριάς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ἐδέσσει τῇ 12ῃ Νοεμβρίου 1970

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Πληρωσις θέσεως Ἱεροκήρυκος

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ κενὴ θέσις Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, κατόπιν καὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3/7-9-70 Πράξεως τοῦ Ἀνωτέρου Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησίας, καλοῦνται οἱ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα κληρικοί, ὅπως ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι σχετικὴν αἰτήσιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1970

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, πρὸς κατάληξιν τῆς χρηρευσεως θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Μύλων.

Ἐν Αἰμίᾳ τῇ 3ῃ Νοεμβρίου 1970

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀνακοινῶνται, ὅτι ἡ δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ κρίσεως αἰτήσεων δανείων, συνελθοῦσα εἰς συνεδρίασιν τὴν 15ῃν Ὀκτωβρίου 1970, ἐνέκρινεν ἀπάσας τὰς μέχρι 14/10/70 ὑποβληθείσας εἰς τὸ TAKE αἰτήσεις ἀπλῶν δανείων, ἐξαιρέσει ἐκείνων οἱ ὅποιοι ὀφείλουν πλέον τοῦ 1/3 ἐκ προηγουμένου δανείου, ὡς καὶ τῶν μὴ ἐγγραφέντων εἰσέτι εἰς τὰ μητρώα ἠσφαλισμένων τοῦ TAKE, λόγῳ μὴ ὑποβολῆς τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

Ἐκ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 150 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 6 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἀνθρωπιστικὸν ἰδεῶδες κατὰ τὸν «Προτρεπτικόν» τοῦ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως (Ζ', Τελευταῖον).

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου εἰς Αἰθιοπίαν (31.10.1970—6.11.1970). (Συνέχεια).

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ στάσις ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων κατὰ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Ἀρχιμ. Χριστοδοῦλου Παρασκευαΐδου, Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ ὡς ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ ὕμνωδια. (Συνέχεια καὶ τέλος).

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Κλητήριον ἐπίκριμα.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱερέων κ.λ.π.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλέφ. 710.734.